BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SIYASI HABER VE YORUM DERGISI SAYI: 245 18 ARALIK 1979 7.5 LIRA

GERİCİLİKLE UZLAŞMAYA HAYIR!

F.Almanya'daki işçilere yeni bir tuzak

Kilise-Süleymancılık işbirliği

F. GÜN

Federal Almanya Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti resmi makamlarının ve katolik kilisesinin bundan bir süre önce aldığı ilginç bir karar, her nedense Türkiye'de kamuoyuna önemi oranında yansımadı. Söz konusu kararın temelinde yatan siyasal nedenler gözönüne alınacak olursa, Türkiye'deki resmi makamların ve basının, konu üzerinde bırakın açıklayıcı olmayı, perdeleyici rol sürdürdüklerinin nedeni anlaşılıyor.

Olay şudur : AP İstanbul Milletvekili Kemal Kaçar'ın önderlik ettiği "Süleymancılık" tarikatının Federal Almanya'daki uzantısı "İslâm Kültür Merkezleri" katolik kilisesi tarafından "Kardeş kuruluş" ve "Kilisenin dostları" ilan edilmiştir. Kararın, Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti resmi makamlarının daha önce yaptıkları resmi inceleme ve soruşturmaların olumlu sonuçlanması üzerine alındığı bildirilmektedir. İş bununla kalmamaktadır. "İslâm Kültür Merkezleri" kamu kuruluşu sayılmak için Federal Alman makamlarına başvurmuş olup şimdi sonucu beklemektedir. "Süleymancılık" tarikatının Federal Almanya'daki uzantısının "kamu kuruluşu" sayılması halinde, bu ülkede işçi ücretlerinden kesilerek katolik ve ordodoks kiliselerine verilen "kilise vergisi" gibi Türkiyeli işçilerden de "İslâm vergisi" kesilerek "İslâm Kültür merkezleri"ne verilmesi olanak içine girmiş olacaktır.

Ayrıca Federal Alman hükümetinin, bütçesinde yer alan sosyal yardım fonundan katolik ve protestan kiliselerine yaptığı gibi "İslâm Kültür Merkezleri"ne de mali destek sağlanması mümkün olabilecektir.

AP - CDU İŞBİRLİĞİ

AP ile Hıristiyan Demokrat Birliği arasında öteden beri kurulan ve yoğunlaştırılan ilişkilerin ürünlerinden biri böylece ortaya çıkmaktadır. Bilindiği kadarıyla AP, Federal Almanya'nın bu gerici partisiyle sürdürdüğü ilişkilerin şimdilik fazla duyulmamasından yanadır. Bu da henüz Türkiye'deki tabanının, Federal Almanya'daki "kardeş parti"nin ilk adına duyabileceği antipatiden ileri gelmektedir.

Türkiye'deki özellikle Nurculuk ve Süleymancılık akımları üzerinde insiyatifini kurmuş bulunan AP'nin çeşitli kılık ve biçimlerde, Türkiye'deki "kardeş parti" MHP ile birlikte Federal Almanya'da gizli-açık faaliyetler ve etkinlikler gösterdiği bilinmektedir. Şimdi sıra, daha ciddi "işbirliği" düzeylerinde, Federal Almanya'daki Türkiyeli işçilerin beyinlerini ve ceplerini dolandırmağa gelmiştir... Aslına bakılırsa bu dolandırıcılık da yeni değildir. Ama bu kez iki ülke resmi ideolojilerinin, her alanda olduğu gibi bu alanda da gerici bir donanımı ihmal etmediği örneklenmektedir.

İLMİ İRŞAD'LAR

Federal Almanya'da yayınlanmakta olan ve para kaynağı hiç de sır olmayan "Anadolu" adlı gazetede, Süleymancılık tarikatının üstadı Süleyman Hilmi Tunahan'ın "ilmi irşad"ları yer almaktadır. 19.10.1979 günlü sayısında Nihat Tarhan imzalı ve "Üstadımız Süleyman Hilmi Tunahan (K.S.) Efendi Hazretlerinden işittiklerimiz" başlıklı yazıda "kabız" sıkıntısı çekenlere sağlık öğütleri yapılmaktadır. Bu öğütlere göre, kabız olanlar unutmamalıdırlar ki, bu illet başlarına, helaya "sağ" ayakla girdikleri için gelmiştir. Hemen çıkılıp, tövbe ettikten sonra helaya "sol" ayak ile girilecek olursa, sıkıntıdan kurtulmak işten bile olmayacaktır!..

Federal Alman resmi makamlarının ve katolik kilisesinin "kilisenin dostları"nı seçerken ne kadar isabetli kararlar aldığı ortadadır ..

Yurt dışında çalışan 1 milyon 200 bin Türkiyeli işçinin büyük bölümünün yaşadığı Federal Almanya'da böyle bir ideolojik komplonun tezgahlanması emperyalist gericiliğin yeni bir göstergesidir.

TUZAKLAR

Bağımlı ve az gelişmiş bir toplumsal yapıdan kopup, gelişmiş kapitalist bir ülkenin parlak görüntüsü altında ezici ve tüketici değerler mengenesine sıkışan Türkiyeli işçilerin bir bölümü, yaşamlarının proleter olmasına karşın, geleneksel değer kalıpları içinde dalgalanan küçük burjuva bilinçleri ile genellikle iki türlü savunma mekanizmasının ağına düşmektedirler : Şoven milliyetçilik ve dincilik... İlki faşist Strauss'un ve Türkiye'deki işbirlikçisi Türkeş'in kapısına, ikincisi de kiliseye ve "Kilisenin dostları"na çıkmaktadır. Daha doğrusu resmi ideolojiler bu iki hattı daha da tahkim etmeğe çalışmaktadır.

ABD, İSLAMİYET, PAPA

Son dönemde Amerikan emperyalizminin bazı müslüman ülkelerde yediği acı tekmeler, emperyalizmin İslâmiyet üzerine daha "önemle" eğilmesi gereğini duymasına yol açmış görünmektedir. Emperyalizm ve işbirlikcisi yerli büyük sermaye grupları, son çözümde uzlaşabilir olmakla birlikte, özellikle nazik ve duyarlı dengeler üzerindeki Orta Doğu'da küçük ve orta sermaye gruplarını da içine alan geleneksel güçlerin politik tepkilerinin oynadığı önemli rolün göz ardı edilemeyeceğinin farkındadır. Bu konuda önemli deneyler de edinmiştir.

ABD Başkanı Carter'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı Zbigniew Brzezinki "The New York Times" gazetesi makale yazarı James Reston'a bu konuda şöyle demektedir :

"— Daha önceki pasif olan fakat şimdi hızla değişen toplumlarda İslamiyet dini insanlarda aşırı tutucu bir tepki meydana getirmektedir, yani modernlikten bir kaçış..."

Brzezinski'nin dolambaçlı ifadesinin altındaki irkilmeyi görmemek mümkün değildir. Ancak kendileri, gelişmiş ülkelerde de dinin, emperyalist amaçlar için taşıdığı çarpıtıcı önemin farkındadır. Şöyle demektedir :

"— İleri batılı toplumlarda hedonizm, materyalizm tatmin edici görülmemiştir. Manevi olan şeye giderek artan bir istek görülmektedir. Sanırım yeni Papa'nın seçimine, bir ilahiyatçı olarak buna herhangi bir Hıristiyan din adamından daha duyarlı olması ve buna eğilmesi kısmen neden olmuştur..."

Çarpıtıcı yanları düzeldiğinde, Carter'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı, Vatikan'ın son Papa'yı seçerken niçin bir Polonyalıya özel bir önem gösterdiğini de itiraf etmiş olmaktadır. Bu kendisi de Polonya asıllı olan Brezezinski'nin Papa seçimlerinin aslında Pentagon'da yapıldığını itirafından başka nedir ki? Son günlerde Hürriyet gazetesinde yayınlanan "Üçüncü Dünya Savaşı" adlı yazı dizisinde, savaşın "Polonya'da çıkacak ayaklanmalar" ile patlak vereceği dünyaya muştulanmaktadır!..

Emperyalist-kapitalist sistemin damarlarında dolaşan, kör hayaller, dolandırıcılıkla şahlanan savaşçı emellerin leşliği ne yazık ki dünyamızın gündemindedir.

"HACI" İMPARATORLAR

Osmanlı İmparatorluğunun, "Hacı" ilân edilen Alman İmparatorlarının emperyalist yularları altında Birinci Dünya Savaşı'na sürüklendiği unutulmuş mudur? Alman emperyalizminin Orta Doğu'daki çıkarları için Alman Kayzer'leri "Hacı" olmaktan mı çekinmişlerdir? Bugün emperyalizm Orta Doğu'dan kazınma tehlikesi altında yaşıyor ve kilise gerçek görevlerde yerini alıyor!..

Geçtiğimiz ayın sonunda Papa, Türkiye'ye gökten zenbille inmemiştir. Washington ve Bonn merkezlerinin direktifi Vatikan'daki "görevli"ye bildirilmiştir, o da gereğini yapmıştır.

Bu arada, gelmiş geçmiş Papa'ların en yalakası olduğu anlaşılan bu zat, Esenboğa'da uçaktan iner inmez secdeye gelmiş ve böyle üst perdeden prodüksiyonların tamamlayıcı parçası Hürriyet'in deyimiyle "Müslüman toprağını öpmüştür!.."

Unutulmamalıdır ki, emperyalist örtü altında Papa'lığın öpeceği daha çok şeyler vardır...

SERMAYE-KİLİSE-POLİS

Gelişmelerin bir rastlantılar zinciri olmadığının herkes farkındadır. Türkiye her yönden olduğu gibi bağımlı olduğu sistemin doğası gereği bu sistemin dinsel inanç ve vicdani kanaatler üzerine kurduğu ve pekiştirdiği sömürgen ve savaşçı saldırıların ağırlığını da yaşamaktadır.

Amerika'nın on yıllardır dolaylı-dolaysız yollardan finanse ettiği açık-gizli bazı kurum ve kuruluşlar aracılığıyla derinlemesine sondajladığı Türkiye haritasında politik ve askeri amaçlarla hangi komploları zamanladığı, Kahramanmaraş olaylarıyla en çarpıcı biçimde örneklenmiştir.

Mezhep ve vicdani kanaat ayrılıklarının ırkcı, şoven milliyetçi kışkırtma, baskı ve tehditlerle deşilmesi, emekçi halkın yapay bölünme ve kamplaşmalara sürüklenmeğe çalışılmasının altında yatan emperyalist çıkarlar bugün her zamankinden daha çarpıcı biçimde görülüyor.

Emperyalizm sadece parasıyla, silahıyla, sonsuz propaganda araç ve gereçleriyle değil, kilisesiyle saldırıyor. Sermaye-kilise-polis sacayağının gölgesinde, savaş dopingiyle bıçak sırtında tutulmağa çalışılan kapitalist Batı Avrupa'da Amerikan emperyalizminin sadık mutemedi Federal Alman katolik kilisesinin kararı, işbirlikçiliğin hangi boyutlara vardığını göstermesi bakımından ilginç ve ibret vericidir...

Papa ve Dışişleri Bakanı Erkmen: Kilise-Demirelcilik işbirliği

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Sti. adına NİHAT SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCABIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş - İSTANBUL Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği : Info-Türk Ajansı 13/2 Square Wiser - 1040 Bruxelles BELÇİKA, Tel: 230 34 72 ● İlan Koşulları: Arka kapak renkli 22.500 TL., Arka kapak siyah beyaz 18.000.TL., İç sayfalar sütun santimi 80 TL.. Yayın ilanları % 50 indirimlidir ● Baskı: Daily News Web Ofset Tesisleri

● Abone koşulları: Yıllık 300.- TL. altı aylık 150.- TL. ● Avrupa: Yıllık 60 DM, altı aylık 30 DM. ● Amerika: Yıllık 2000.-TL, altı aylık 1000.- TL. ● Avustralya-Japonya: Yıllık 2500 TL., altı aylık 1250 TL.

● Ödeme adresi: TÜRKİYE: YÜRÜYÜŞ DERGİSİ POSTA ÇEKİ 100234 ● AVRUPA: Info-Türk banka hesabı: BBL 310-0148714-02 Bruxelles - BELÇİKA

TEKELCİ SERMAYENİN FAŞİZM STRATEJİSİ

GÜNDÜZ MUTLUAY

Faşizmin kanlı cinayetlerinin üstüste demokrat bilim adamlarına yönelmesi ile Prof. Tütengil'in cenaze töreninde sahnelenen terör arasında mutlak bir ilişki var. Bu ilişki tekelci büyük sermayenin faşizm planını sergiliyor.

Faşist cinayetler bir süredir sistemli bir şekilde, bazı ilericileri bile şaşırtan bir taktik izliyor. Sosyalist kadrolardan başlayan saldırılar, rasgele yurttaşlara karşı işlenen cinayetlere, Kahramanmaraş ve benzeri toplu katliamlardan otobüs, kahve taramalarına, vapur iskelesi, tren istasyonu bombalamalarına dönüştürülerek sürdürülüyor. Tek merkezden planlanan bu cinayetler zincirinin rasgele seçilmiş hedeflere yönelmediği ve sistemli bir planın uygulanması biçiminde geliştiği açıkça ortada.

Faşizmin 1968'lerden bu yana uyguladığı strateji, bugün gelinen noktada yapılmak istenene ışık tutuyor. Gelişen sosyalist hareket 1965'de kitleler içinde yankılanmıştı. Bu yankılanma toplumun dinamik kesimlerinden öğrenci gençlik içinde hızlı bir bilinçlenme ortaya çıkardı. Büyük sermaye öncelikle bu bağı kesmek ve sosyalist hareketi yalıtma hesabını yaptı.

1968'lerde gelişme hızını sürdüren demokratik harekete karşı, demokratik güçlerin en hareketli görünen kesimi gençlik içinde saldırı ve provokasyon planı sahnelendi. Olumluluğu ve zaaflarıyla birlikte geniş bir kitleyi kucaklayan ilerici gençlik hareketinin kitleselleşmesini durdurmak için saldırı ve provokasyon birlikte geliştirildi. Sonuçta ilerici gençlik hareketinin kitle bağları bir ölçüde budandı. Faşist saldırılarla birlikte, ilerici gençlik hareketinin öncü unsurlarının işçi sınıfının politik hareketiyle bağları kesildi ve henüz kitle tabanı sağlayamamış faşist hareketin başarılı olacağı mücadele alanlarına çekildi. Bu saldırı ve provokasyon faşist hareketin stratejisinde ilk taktik başarı olarak kaydedildi. Sosyalist örgütün, TİP'in, bilinci ve deneyi ile gücü de bu planı tümüyle boşa çıkarmaya yetmedi. İşçi sınıfının politik hareketinin gençlik bağı koparılmak istendi.

12 Mart'tan sonra büyük tekelci sermaye, yarattığı çok elverişli ortamda faşist örgütlenmenin kadrolaşması ve kitleselleşmesi yolunda önemli mesafe aldı.

12 Mart aşıldı. Ama faşist örgütlenmenin sağladığı kazanım onu iktidara tırmanan politikayı seçecek duruma getirmişti. Emperyalizm ve büyük sermaye, geniş halk kitlelerine karşı faşist örgütlenmenin kazandığı ivmeyi korumak ve artırmak için elinden geleni yaptı. MHP'nin stratejisi, yeni taktikleri bu noktada geliştirdi.

Bu stratejinin esası sosyalizm için mücadele ile bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi arasındaki bağları koparmak ve ikisini de boğmak noktasında düğümleniyor. İlerici gençlik hareketine karşı saldırı ve provokasyon harekatı bu amaçla başlatılmıştı. 12 Mart'ta TİP kapatıldı. Büyük sermaye çok önemli bir adım daha attı.

12 Mart aşıldıktan sonra faşist hareket büyük sermayenin bu politik amacını gerçekleştirmek için cinayetler planını uygulamaya soktu.

Sosyalist kadrolara, sınıf örgütlerine, doğrudan işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisine yöneltilen saldırılar da, kitle katliamları da bu stratejinin ürünleri oldu. Faşist tırmanışın önündeki en büyük engel olan bilimsel sosyalist hareketi güdükleştirmek ve geniş kitleleri mücadele dışında tutmak için saldırılar yoğunlaştırıldı. "Faşist olmayan herkes faşist namluların hedefi olabilir faşist örgütün gücü herkesi yenecek, her engeli aşacak güçtedir" propagandası kitlelerin bilincine kazınmak istendi.

Kahve, belediye otobüsü taramaları; vapur iskelesi, tren istasyonu bombalamaları ve benzeri eylemler gerçekleştirildi. Kadınlar ve çocuklar öldürüldü. Toplu katliamlar düzenledi. Apdi İpekçi ve Prof.Karafakioğlu bu stratejinin kurbanları olarak seçildi.

14 Ekim 1979 seçimlerinden sonra büyük tekelci burjuvazinin planına uygun olarak yeni adımlar atılmaya başlandı. Demokrat bilim adamları Prof.Doğanay ve Prof.Tütengil'in öldürülmesi ile faşizmin bu stratejinin günümüzdeki taktik adımı iyice açıklık kazandı. Bu arada Darendelioğlu'nun öldürülmesi de ihmal edilmedi. Aynı stratejinin bir taktik adımı da böylece atıldı.

Şimdi önemli bir nokta, MHP ve MSP destekli AP iktidarının bütün demokratik mevzilere birden yönelttiği saldırı planı ile faşist hareketin stratejisi arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak. Bilimsel sosyalist hareket bu ilişkiyi zamanında gördü ve gösterdi. Türkiye İşçi Partisi, birbiri ardına işlenen cinayetlere teşhisini koydu: "Bütün bu cinayetler tek merkezden planlanmakta ve uygulamaya sokulmaktadır, işlenen cinayetlerle büyük tekelci sermayenin planı arasında doğrudan ilişki vardır."

Bu ilişki de, büyük, tekelci burjuvazinin planları ve faşizm stratejisi de, Prof. Tütengil'in cenaze töreninde bir kez daha gözler önüne serildi. Yürüyüş'ün iç sayfalarında ayrıntılarını okuyacağınız cenaze töreni, büyük sermayenin, demokratik toplumsal muhalefetin ortaya koyacağı kitle hareketlerine karşı izlemek istediği politikayı sahneledi.

Bu politika iki ana noktada toplanıyor:

Bütün demokratik mevzilere karşı saldırıya geçen AP iktidarı ve baş yardakçı MHP, kitle hareketlerini dahabaşından boğmak, cenaze töreninde bile olsa kitlelerin biraraya gelmesini önlemek istiyor. Bütün halk düşmanı iktidarların en büyük korkusunu yaşıyorlar. Parlamentoda sağladıkları çoğunluğun, emperyalizmin ve büyük, tekelci sermayenin programını uygulamasına yetebilmesi için demokratik toplumsal muhalefetin susturulması, bunun için de kitle hareketlerinin mutlaka önlenmesi gerektiğini Demirel gayet iyi biliyor. 1971 önce ve MC iktidarları döneminde yükselen demokratik muhalefetin başarısını demokratik güçler gibi büyük burjuvazi de değerlendirdi, gereken dersleri sınıfının ideolojisinin elverdiğince çıkardı. Kitlelerin topluca seslerini yükseltebilecekleri ve kendi seslerinden güç alacakları her türlü eylemi önlemekteki kararlılık, bu dersin çıkarıldığını gösteriyor. Prof. Tütengil'in cenazesindeki terörün birinci nedeni bu.

İkincisi ise, 12 Mart'ta yapılmak istenen ve bir ölçüde başarıya ulaşılan haseba dayanıyor. 12 Mart'ta koparılan sosyalist hareketle demokratik hareketler arasındaki bağın kurulması sosyalistler ve demokratlar için ne kadar önemliyse, engellenmesi de büyük burjuvazi için o kadar önemli. Sermayenin kitleleri bölerek zayıf düşürme politikası, özel olarak da bilimsel sosyalist hareketi, demokratik hareketten yalıtmak, böylece ikisini de boğmak şeklinde somutlanıyor.

Aydınlar bu açıdan önem kazanıyor. Türkiye'de 12 Mart'tan bu yana sosyalist hareketle ilişkileri kesilen, sosyalist hareketten uzaklaştıkça da sesi kısılan aydınlara saldırılıyor. Demokrat aydınlarla birlikte zaten çok yaratıcı ve üretken olmayan bilimsel çalışma ortamının tahrip edilmesi de yan ürün olarak faşizmin kâr hanesine yazılmak isteniyor.

Prof.Tütengil'in cenazesinde bilim adamları, yazarlar, gazeteciler yanlışlıkla dövülmedi. Güvenlik görevlilerinin çemberinden tek tek kimlik kontroluyla cami avlusuna alınan aydınlar, hiçbir "hata" ile izah edilemeyecek şekilde terörle karşılaştılar. Güvenlik kuvvetlerinin zorla yarattığı olay başladığı anda halk topluluğundan ayrılmış olan aydınlara saldırıldı. Bugüne kadar bu tür topluluklara karşı girişilen terörün ilk örneği değildi bu saldırı. Ancak önemli bir farklılığı vardı. Daha önce uygun yöntemlerle ayrılıp bir köşeye kıstırılan gençlik grupları ezilir, "protokol"de bulunanlara ilişilmezdi. Bu kez öyle olmadı. Demokrat bilim adamlarına yönelen cinayetlerden "gerekli dersi" almayan ve ayak direyen aydınlar gerekli şekilde "uyarıldı". Büyük sermayenin faşizm planı için, demokratların bir cenaze töreninde de olsa sosyalistlerle temasa gelmesi istenmiyordu.

MHP ve MSP destekli AP iktidarının bütün demokratik mevzilere birden yönelttiği saldırı, meclislere sevkedilmekte olan yeni anti-demokratik yasa tasarıları, aslında emperyalizm ve büyük burjuvazinin, 14 Ekim seçimlerinde kazandığı sınırlı politik başarının ve kendi güçlerinin ilerisinde hedefler. Bu hedeflerin tümüne birden ulaşacak, bütün mevzileri düşürebilecek güçleri de yok. Toplu saldırıya geçmeleri de zaaflarını kapatmak isteklerinden geliyor.

Türkiye'de bilimsel sosyalist hareketin ideolojik, politik ve örgütsel birikimi de, kitlelerin mücadele geleneği de bu saldırıyı göğüslemeye ve püskürtmeye yetecek düzeyde. Ne var ki demokratik toplumsal muhalefetin güçleri arasında, özellikle küçük burjuvazide, 14 Ekim seçimleri sonucunda ortaya çıkan yılgınlık havası sermayenin işini kolaylaştırıyor. Demokratik güçler derlenip toparlanmadan mümkün olan en büyük mesafeyi almak isteyen yeni iktidar bu zaaftan yararlanıyor.

Büyük tekelci sermayenin faşizm stratejisinin arkasındaki hesap bu. Bu hesabın tutup tutmayacağı ise, esas olarak demokratik toplumsal muhalefete ve onun öncüsü bilimsel sosyalist harekete bağlı.

Bilimsel sosyalist hareket görevinin gereğini mutlaka ve başarıyla yapacak. Sağ yönetimi ve 14 Ekim bozgunu etkisiyle parlamentoda bile muhalefet yapamayan CHP'yi temellerinden sarsarak, tüm demokratik güçlerin mücadele birliğini sağlayarak.

Bilimsel sosyalist hareketin ve demokratik toplumsal muhalefetin görevleri bir başka yazımızın konusu olacak.

Gericilikle uzlaşmaya hayır!

Demirel hükümetinin kuruluşu sırasında yaratılmaya çalışılan "ılımlı" görünümün, hükümetin gerçek niteliğini gizlemeye yönelik bir aldatmacadan ibaret olduğu, artık bütün alanlardaki kanıtlarıyla ortaya çıkmaya başladı. Hükümetin ilk giriştiği baskı yasası hazırlıklarından sonra, yaklaşık bütün kamu kuruluşlarında MHP'yle elele başlatılan işgal girişiminin, bu arada "yasal" terör uygulamalarının açığa çıkması, "ılımlı" görünümün parçalanıp dağılmasıyla sonuçlandı. MHP destekli AP hükümetinin temel amacının, gerici-faşist bir yönetime geçişin koşullarını yaratmak, bir "polis devleti"nin temellerini örmek olduğu, demokratik çevreler tarafından da dile getirildi.

MHP destekli AP hükümetinin, önceki hafta sonuna doğru, sıkıyönetim yasasındaki değişiklik hazırlıklarını da açıklaması ve sıkıyönetimin "yetkilerini hiçbir sınırlamaya uğramadan" kullanacağının bildirilmesi üzerine, önemli gelişmeler birbirini izledi. Bu gelişmelerin yönünü, Yankı dergisinin geçen haftaki sayısının yorumu apaçık ortaya koyuyordu. Yankı dergisinin "inceleme" yazarı, Demirel'in "askerin 12 Mart sonrası kararlı tutumunu yeniden sağlamak istediğini" açıklıkla ifade ediyor ve şöyle devam ediyordu:

"Askerin, sıkıyönetimin gerçekten sıkıyönetim olmasını, ve kanunların hudutlarının sonuna kadar zorlanarak, devleti yıkmak isteyenlerin ezilmesini istediği söylenebilirdi. Bu konuda, kendilerine Ecevit'in engel olduğunu düşünenler de çok olmuştu. Bu hususlar, geçen haftaki uzun toplantıda (Demirel'in başkanlığındaki koordinasyon toplantısı) ortaya belirgin bir şekilde çıktı. Demirel de, başarısının en kolay bu alanda gözükeceğini bildiğinden, 12 Mart sonrası tatbikatından dolayı da umutlu olduğundan yeşil ışığı yaktı."

MHP destekli AP hükümetinin, bir "are rejim"in, 12 Mart türü bir baskı yönetiminin iktidarı olmaya yöneldiğini apaçık sergileyen bu satırlardan sonra, beklenen uygulamaların kamuoyunun tepkilerini "askeri idareye" karşı oluşturmaması için de "uyarı" görevi yapılıyor ve "memnuniyetsizliğin tarafsız, aydın çevreleri de sarması" tehlikesine işaret ediliyordu.

Ne var ki, 12 Mart sıkıyönetimlerine doğrudan geçiş için verilen işaret, ister istemez Yankı'nın "uyarısını" dahi bir kenara itip sonuçlarını verdi. Önceki Pazar günü, faşist katillerin hedefi olan Prof. Cavit Orhan Tütengil'in cenaze töreninde meydana gelen olaylar, "emniyetsizliğin tarafsız aydın çevrelerinin" dışında tutulması için bile en küçük çabaya gerek görülmediğini ortaya koydu.

Hiç kuşkusuz, bu uygulamayı en yüksek sesle alkışlayanlar da, "ara rejim" çağrılarını hiç çekinmeden sıralayanlar oldu. Tercüman yazarı Nazlı Ilıcak, bir yurttaşın da hayatını yitirdiği cenaze töreni olaylarına ilişkin olarak geçen Salı günü şöyle yazıyordu:

"Devlet, bütün imkanlarıyla düşmana vurmak zorundadır. Demokratik otorite sağlanamazsa, boşluğu totaliter bir otorite dolduracaktır.

"Dikkat ediniz, sıkıyönetim sertleşmiştir. Cenazede askerin uyarısını dinlemeyen grubun üzerine ateş açılmıştır. Bu demektir ki, ben artık yurdumu İGD'li maceracılara, TÖBDER'li eylemcilere çiğnetmiyeceğim. Şu veya bu kuruluşun keyfi yerine gelsin diye, bütün bir şehir halkını evlerine hapsetmeyeceğim."

"Yasal" terörün tırmandırılmasına en gerici, anti-komünist ağızlardan böylesi gerekçeler sıralanırken; emperyalizme daha sıkı bağımlılık politikası, hükümetin bir NATO üyesi olarak İran'a, Ortadoğu halklarına karşı açık cephe alması boyutlarına ulaştı. Bu gelişme MSP'nin de sert tepkisiyle karşılaştı. Geçen Cuma günü bir konuşma yapan Erbakan, "NATO'nun islam alemi aleyhine bir kuruluş haline dönüştürülmesine" karşı çıkarak, "NATO içindeki uşaklık bırakılmalıdır" dedi. Erbakan, Türkiye'nin NATO içindeki bugünkü durumunun "işbaşındaki hükümetlerin Batıya körü körüne bağlı olmasının bir neticesi" olduğunu belirtti.

Öte yandan ilerici-demokratik örgütlere yönelik yasaklamalara geçtiğimiz hafta yenileri eklendi. İlerici Gençler Derneği ve GENÇ ÖNCÜ'den sonra İlerici Liseliler Derneği de İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından kapatıldı.

Bütün bu gelişmeler, demokratik, anti-faşist güçlere gericilikle uzlaşmayı, antifaşist hareketin yükselişi için elverişli günleri beklemeyi öneren politikaların şimdiden iflasını kanıtlamaktadır. Geçtiğimiz hafta CHP merkezi tarafından açıklanan sözümona "muhalefet"stratejisine damgasını vuran bu anlayış bugün demokrasi mücadelesinin karşısındaki başlıca tehlikedir.

ODTÜ'NÜN EN BÜYÜK DERSLİĞİNE DR. BULUT'UN ADI VERİLDİ

Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde, 14 Aralık Cuma günü üniversitenin en büyük anfisi olan "üçlü anfi"ye Dr. Necdet Bulut'un adının verilmesi amacıyla bir anma toplantısı düzenledi.

Toplantıda açış konuşmasını Rektörlük adına Rektör yardımcısı Doçent Mehmet Orhon yaptı. Daha sonra ODTÜ Öğretim Üyeleri Derneği Başkanı Doç.Ersin Tulunay, TÜMÖD Genel Başkanı Doçent Türker Alkan ve Türkiye Bilişim Derneği adına Y.Prof.Dr. Güney Gönenç konuştular. TÜTED temsilcilerinin de çağrılı olduğu toplantıda konuşmacılar bilim adamı Necdet Bulut'un kişiliği ve mücadelesi üzerinde durdular.

TÜMÖD Genel Başkanı Alkan konuşmasında üniversitelerin bir "suskunluk" içinde olduğunu belirterek, görevin susmamak olduğunu söyledi. Alkan, Üniversitelerin konuşması gerektiğini bildiren İ.Ü. Rektörü Alp'in bu konuşmasından yarım saat sonra üniversite öğretim üyelerinin dipçiklendiğini hatırlatarak, suskunluğun halen sürdüğünü ekledi.

Daha sonra konuşan Y. Prof.Dr. Güney Gönenç ise konuşmasında Necdet Bulut için ölümünden hemen sonra gazetelere verilen ilanlarla ilgili bir anısını aktardı. Gönenç, "Büyük bir gazete ilandaki 'faşist çetelerin kurşunları ile yaşamını yitirmiştir' deyimini kabul etmedi, ilan ancak bu deyimin 'bilinen saldırgan çetelerin kurşunları ile yaşamını yitirmiştir'biçiminde değiştirilmesi koşulu ile kabul" ettiğini hatırlatarak şöyle dedi: "İbret verici bir olaydır ki kardeşlerim, o büyük gazetenin genel yönetmenini aynı 'bilinen saldırgan çetelerin kurşunları ile' yitirdik. Bütün kayıplarımız, hele bu örnek, 'Çanlar hepimiz için çalıyor' sözünü ne kadar doğruluyor."

gündemin başında

Kitle eylemleri

Devrim hareketini ileriye götüren başlıca etmenin, kitle eylemlerinin yükselişi, bunların devrimci bir karakter kazanması olduğu bilimsel sosyalist öğretinin temel doğrularından biridir. Bu, bütün devrimler için olduğu gibi, devrim hareketinin bir parçası olan anti-faşist mücadele için de aynı ölçüde geçerlidir.

Diğer bir deyişle, devrim hareketinin ve anti-faşist mücadelenin başını çeken güçlerin, örgütlerin başarısı, herşeyden önce, devrimci kitle eylemlerine önderlik edebilme, bu eylemleri teşvik edebilme ve geliştirebilme yeteneğine bağlıdır. Sınıflar arasındaki güçler oranını devrim süreci ve anti-faşist hareketin yükselişi lehine değiştirebilecek, "asla kendiliğinden düşmeyecek olan" gerici egemenliğin devrilmesinin koşullarını yaratabilecek olan başlıca etmen, devrimci kitle eylemlerinin yükselişidir.

Bugün anti-faşist hareketin saflarını tehdit eden başlıca iki eğilim, kitle eylemlerinin yükselişi olanaklarına bakış açısında kendisini göstermektedir. Bunlardan birincisi sosyaldemokrasinin, reformizmin tutumudur. Sosyal demokrasinin sağ merkezi ve onun antifaşist hareket içindeki uzantıları, kitle eylemlerinin yükselişi için nesnel olanakların varlığını bütünüyle reddetmekte, bu olanakların artık belirsiz bir süre için ortadan kalktığı varsayımını yapmakta ve buradan, antifaşist hareketin yükselişi için olanakların yeniden doğacağı günleri beklemek gerektiği sonucuna varmaktadır.

Bu eğilim, sınıf uzlaşmacılığının anti-faşist hareket içindeki doğrudan yansımasıdır ve pratikte, devrimci kitle eylemlerini sonsuza dek ertelemeyi savunmaktadır. Bu eğilimin kaçınılmaz sonucu, anti-faşist mücadeleyi sadece mevcut mevzileri savunmayla sınırlamak ve dolayısıyla sonu gelmez bir savunmayı öngörmektir. Sosyal demokrasinin, reformizmin faşist tırmanışa karşı bulabildiği tek çözüm yolu, AP hükümetinin yıpranmasını; bütçe oylamaları, devalüasyon gibi engellere takılarak CHP'nin yeniden iktidara "davet edilmesini" beklemekten ibarettir.

Anti-faşist safları tehdit eden ikinci eğilim ise, "sol" oportünizmin, goşizmin tutumudur. "Sol" oportünizm, devrimci kitle eylemlerinin yükselişi için nesnel olanakların varlığını tek başına yeterli saymakta, bu eylemlerin yükselişi için öznel etmenin de hazırlanması zorunluluğunu görmemektedir. Diğer bir deyişle, kitle eylemlerinin yükselişi olanaklarını, öznel etmenden, politik güçler dengesinden, işçi sınıfının müttefikleriyle bağlarının, devrimci eylemlere hazırlığının, demokratik güçlerin birliğinin düzeyinden koparmaktadır. "Sol" oportünizme göre, kitlelerin sokulacağı her devrimci eylem, bir sonrakinin koşullarını kendiliğinden hazırlayıp onu zorlayacak, böylece devrimci eylemin en yüksek biçimleri hızla olgunlaşıp gündeme gelecektir. Dolayısıyla her şey, ilk devrimci eylem için kararı alıp uygulamaya bağlıdır. Bu eylem yenilgiye uğrasa bile; hatta yenilgiye uğrarsa daha da çok; daha yüksek eylem biçimlerine geçişin koşullarını yaratacaktır.

Bu kavrayışın temelinde, kitle eylemlerinin yükselişini, devrim sürecinin, anti-faşist hareketin politik güçlerinin oluşmasından soyutlama yatmaktadır. Oysa kitle eylemlerinin devrimci niteliğinin özü, herşeyden önce, bu eylemlerin, devrimci-antifaşist görevleri yerine getirebilecek güçlerin oluşmasını ve toplanmasını, bu güçlerin devrimci öncü etrafında gruplaşmasını sağlamasındadır. Dolayısıyla, devrimci-antifaşist görevleri yerine getirebilecek güçlerin bileşimine, bu güçlerin cephe birliğinin oluşumuna, işçi sınıfının ittifaklarının kurulmasına ilişkin açık bir perspektifle yönlendirilmeyen kitle eylemlerinin devrimci sonuçlar doğurması mümkün değildir. Ancak böyle bir perspektif, devrimci kitle eylemlerinin sıralanışını ve yükselişini nesnel ölçütlere bağlamayı mümkün kılar. Böyle bir perspektifin yokluğunda, devrimci kitle eylemlerinin seçiminde, sıralanışında, yürütülüşünde iradeciliğin egemen olması kaçınılmazdır.

Dahası bu, kitle eylemlerinin yükselişi için olanakların çarçur edilmesine, hatta bu olanakların büsbütün yitirilmesine yol açar. Hazırlanan baskı yasalarının, son olarak TÖBDER hakkında açılan Senato araştırmasının apaçık gösterdiği gibi, burjuvazinin faşizme karşı kitlesel direniş mevzilerini ortadan kaldırma planlarına da hizmet eder.

Bugün Türkiye'de anti-faşist hareketin başlıca gereksinimi, devrimci kitle eylemlerinin yükselişini, anti-faşist mücadelenin güçlerinin toplanmasına, bunların mücadele ve eylem birliğinin oluşmasına ve devrimci öncünün, işçi sınıfının etrafında gruplaşmasına yönelik somut programlara bağlamak ve geliştirmektir. Kitle eylemleri içinde anti-faşist güçlerin programlı birliği, kitle eylemlerinin politik önderliği, bu nedenle, asla taktik değil, öze ilişkin, yaşamsal bir zorunluluktur. Böylesi eylem programlarını oluşturup uygulamaya sokablecek oluşumlar hayatın içinde doğmaktadır ve tüm anti-faşistlerin görevi bu oluşumları güçlendirmektir.

• mehmet aközer

CHP gericilikle uzlaşma politikasından dönmelidir

MHP destekli AP hükümeti, tekelci büyük burjuvazinin çıkarları için demokratik hak ve özgürlüklerin boğulduğu, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin muhalefetinin dar sınırlar içine hapsedildiği, baskıcı bir yönetimin peşinde. MHP destekli AP hükümeti, halkın tepesine terörist bir polis devleti dikmeye çalışıyor...

AP hükümeti, daha kurulur kurulmaz demokrasiyi yalnızca kâğıt üzerinde bırakacak bir dizi yasayı parlamentodan çıkartmak için kulları sıvadı. Daha doğrusu, CHP ağırlıklı hükümetten devraldığı "önlemler paketi"ni daha da ağırlaştırarak meclislere sunmaya ve vakit geçirmeden yasalaştırmaya çalışıyor...

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası, Polis Vazife ve Selahiyetleri Yasası, İl İdareleri Yasası, Dernekler Yasası, Emniyet Teşkilatı Yasası, Devlet Memurları Yasası ve Sıkıyönetim Yasası öncekinden de gerici bir öze kavuşturuluyor. AP hükümetinin bu yolda atmaya çalıştığı adımların başında da DGM'lerin yeniden kurulması geliyor.

AP'nin bu yasaları çıkartmak için bazı Anayasa değişikliklerine, bu değişikliklerı yapmak için de geniş bir desteğe gereksinmesi var. AP bu desteğin aranacağı tek yer olan CHP'den demokratik hak ve özgürlüklerin rafa kaldırılması için kendisini desteklemesini istiyor. AP'nin talebi bugüne dek CHP tarafından olumsuz bir biçimde yanıtlanmadı. Tam tersine, yasa tasarılarının biraz "ıslahıyla", bu desteği yapacağını açıkladı...

CHP'NİN DGM'LERE KARŞI POLİTİKASI

AP'nin faşizmin kurumlarını oluşturmaktan öte bir amaç taşımayan yasa ve Anayasa değişiklikleri tasarılarının CHP'den destek bulması son derece önemlidir ve bu gerici işbirliği demokrasiyi tehdit edecek nitelikteydi. Oysa 12 Mart faşist döneminde yapılan Anayasa değişiklikleri ve DGM'lerin kurulması girişimlerine karşı CHP kararlı bir tutum almıştı. CHP merkez yöneticisi Hayrettin Uysal, 25 Aralık 1972'de, yapılması düşünülen Anayasa değişikliklerine karşı çıkarak, *"Eğer 'Devlet Güvenlik Mahkemeleri' adı altında bir özel mahkeme kurulma yetkisi alınırsa, bu mahkemelerin, siyasal iktidarlara, Türkiye'de en başta sosyal boyutlu muhalefeti ezmek için kullanılacağından hiç kimsenin kuşkusu olmasın"* diyordu...

12 Mart dönemi içinde CHP DGM'lerin kurulmasına engel olamadı, Anayasa 15 Mart 1973 tarihinde bir kez daha değiştirilerek, 136. maddesine DGM ile ilgili hükümler konuldu. Böylelikle DGM "anayasalaştırıldı", ardından da, 26 Haziran 1973 tarihinde "Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun" çıkartılarak, bu mahkemeler kuruldu.

DGM'lerin esas olarak sol, sosyalist güçler üzerinde baskı unsuru olarak kullanılması üzerine, demokratik güçlerin girişimleri sonucu Anayasa Mahkemesi'ne 1974'de açılan bir davanın ardından, 1975 yılında DGM Yasası iptal edildi. Yeni bir DGM yasasının gündeme getirildiği 1976 yılı içinde anti-faşist güçler bu yasanın parlamentodan çıkmasını engellemek için geniş kampanyalar açtılar, kitle eylemleri düzenlediler. İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin DGM'lere yönelen muhalefeti CHP'de de yankı buldu ve CHP'nin girişimleriyle yeni bir DGM yasası parlamentodan çıkamadı.

O günlerde CHP'nin DGM'lere karşı gerçekleştirilen anti-faşist direnişe nasıl sahip çıktığı, 1976 Kasım'ında yapılan CHP 23. Kurultay Raporu'nda şöyle yeralıyordu : *"Cephe hükümetinin bunalımı tırmandırma girişimleri Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasa Tasarısı'nın görüşüldüğü dönemde iyice yoğunlaşmıştır. Sözkonusu tasarıya partimiz başından itibaren karşı çıkmıştır. Örgütlenme ve düşünce özgürlüklerini büyük ölçüde sınırlayacak olan bu tasarı aynı zamanda hukuk ilkeleriyle de çelişiyordu. Siyasal iktidarın güdümünde kurulacak mahkemelelerle özellikle işçilerin ve örgütlenme çabasında olan diğer halk kesimlerinin başında bir 'Demokles Kılıcı' asılmak isteniyordu...*

"Partimizin kararlı tutumu ve Parlamento'da zamana karşı verdiği mücadele sonunda yasa önlenmiş oldu. Kamuoyu da bu konuda partimizin yanında yer aldı..."

CHP'nin 1972 ve 1976 yıllarında gösterdiği bu direnç ne yazık ki bugün rastlamak olanaksız. CHP ağırlıklı hükümetin, tekelci büyük burjuvazinin istemleri doğrultusunda düşündüğü ve aslında DGM'den öte bir niteliği olmayan "özel ihtisas mahkemeleri" düşüncesi, CHP'yi bugün MHP destekli AP hükümetinin çıkartmaya çalıştığı DGM yasasını desteklemeye kadar getirdi. Gerçi ÇHP liderleri DGM'leri yalnızca "koşullu" olarak destekleyebileceklerini belirtiyorlar ama, bunun da hiçbir ikna edici yanı olmadığı ortada.

DGM yasasının "törpülenmesi" onun anti-demokratik özünü kesinlikle değiştiremez. Kaldı ki, CHP daha dün DGM'lere özünde anti-demokratik olması nedeniyle karşı çıktığını açıklıyordu. CHP sözcüsü Ali Nejat Ölçen, 8 Temmuz 1976'da, *"Devlet Güvenlik Mahkemeleri Anayasanın özüne ve ruhuna aykırıdır. Aykırılığın gerçekleşmemesi için, hukuk devleti için MC'ye karşı direniyoruz. Anayasa, hiç kimsenin olağanüstü mahkemelerin önüne çıkarılamayacağını öngörmektedir"* diyordu...

BİR TESLİMİYET BELGESİ DAHA : "MUHALEFET STRATEJİSİ"

CHP'nin tutarsızlıklarla örülü politikası onu bugün halkın düşmanı partilerle aynı ağızdan konuşmaya kadar getirdi. CHP'nin faşizme açık bir hükümete karşı izlediği ve hükümet işbaşında kaldığı sürece izleyeceğini açıkladığı politikası, geçirdiği olumsuz süreçten hiçbir ders almadığını gösteriyor. Geçtiğimiz hafta içinde açıklanan "Muhalefet Stratejisi" bu teslimiyetin ve gericilikle uzlaşmanın tarihsel bir belgesidir...

"Muhalefet Stratejisi"nde, CHP'nin hedefinin yalnızca iktidardaki "sağ" parti ve ona destek olan öteki "sağ" partiler olmadığı, aynı zamanda ve daha çok onların ardındaki "çıkar çevreleri" olacağı belirtildikten sonra, aynen şunlar deniyor : *"Fakat CHP o çevrelere muhalefetini halkta kuşku ve ürküntü yaratmayacak bir içerikle ve üslupla değil, halkın desteğini kendisine kazandıracak, hatta doğrudan doğruya o çevreleri de zihniyetlerindeki ve tutumlarındaki çelişkilerin, yanlışlıkların ve çağdışılığın bilincine vardırmayı kolaylaştıracak bir içerikle ve üslupla yapmalıdır..."*

Bu dolambaçlı ifadelerin ardındaki niyet açıkça CHP'nin büyük, tekelci sermayenin çıkarları doğrultusunda gerici, terörist AP hükümetine karşı muhalefet yapmayacağıdır! Üstelik aynı "Muhalefet Stratejisi"nde, CHP'nin kendi dışındaki sola karşı *"pasif değil aktif bir tutum izlemesi"* de kararlaştırılmış!

CHP "SOL KANAT"ININ MUHALEFETİ

CHP yaşadığımız günlerde sosyal demokrasinin tarihsel yanılgısının çok tehlikeli bir perdesini oynuyor.ülkemizde. Bu tehlikeli yanılgının önüne geçmek ilerici, demokratik sosyalist güçlerin yaşamsal bir görevidir. Bu görev, aynı zamanda CHP'nin anti-faşist özlemler taşıyan tabanı ve tabanın politik tercihini dile getirmeye çalışan "sol kanat"ın da görevidir. CHP'li "sol kanat" parlamenterler, sağ merkez yönetiminin açıklamalarına karşı ortak grup toplantılarında yaptıkları konuşmalarda, DGM'lerin kurulmasına kesinlikle karşı çıkılmasını istediler.

CHP Ordu Milletvekili Ertuğrul Günay 141, 142 ve 163. maddelere karşı mücadele edilmesi gerektiğini belirttikten sonra, CHP Programı'nda da DGM'lere karşı çıkıldığını hatırlatarak, bunun dışındaki hiçbir karar ve kuralın kendilerini bağlamayacağını söyledi. Günay, daha sonra şunları dedi : *"Başta DGM'ler yasası, birçok baskı yasası ve yöntemleriyle önümüzdeki günlerde bunalımı güçleştirmeye uğraşacak ve kendi doğal ittifakı ötesinde, bu baskı yöntemlerini geliştirirken kendisine mümkün olduğu kadar geniş siyasal suç ortağı bulmaya çalışacaktır.*

"Hiçbir CHP'li hangi kademede yetkili olursa olsun şu ya da bu biçimde, şu ya da bu koşulda DGM'lere evet diyemez. DGM'ler Anayasa'nın özüne aykırı olarak 12 Mart yöntemleriyle eklenen bir urdur. Ve CHP siyasal yeterliğe ulaştığı anda bu uru Anayasa'dan söküp atacaktır. Önümüzdeki dönemde DGM'lere karşı tüm baskı yasa ve yöntemlerine karşı CHP'nin Programı'na demokrasi ilkeleriyle kesinlikle bağlı, topluma ilerici, dinamik kesimleriyle dayanışmayı sağlayacak bir oluşum gerçekleştirilmelidir."

CHP'nin sağ merkez yönetiminin sürdürdüğü politika tekelci büyük burjuvaziye, gerici-faşist güçlere teslimiyet politikasıdır. Bu politikanın terkedilmesi tüm anti faşist güçlerin bir sorunudur. CHP'nin anti-faşist saflardaki yerini kararlı bir biçimde alması, ülkemizde faşist terörün günden güne tırmandığı koşullarda, anti-faşist direniş ve mücadelenin çok önemli bir parçasıdır.

CHP tabanı da faşist terörün hedefi

Gerici-faşist güçlerin demokratik güçlere karşı başlattıkları sindirme harekatı sürüyor. Gizli faşist iktidar odağı, MHP ve diğer açık gizli faşist örgütleriyle kan dökmeye doyamadı. Cinayetlerin ve katliamların günlük ortalaması artık iki haneli rakamlarla ifade edilir oldu...

Gerici-faşist güçlerin saldırı hedefi yalnızca ilerici, sosyalist güçler değil. Faşist terör, hem de daha da az ölçülerde olmayan bir biçimde, CHP'yi de hedef alıyor. Son haftalar içinde gerçekleştirilen cinayet ve katliamlarda ölen CHP'li emekçilerin sayısı bir hayli kabarık...

Kayseri, CHP'nin faşist terörün boy hedefi olduğu illerin başında geliyor. 28 Kasım'da Kayseri'nin Fevzi Çakmak mahallesinde bulunan Çalışkanlar kahvesinde gerçekleştirilen katliamda ölenlerden 5'i, yaralanmalardan da 7'si CHP üyesi! Bu büyük katliam öncesinde Kayseri'de saldırıya uğrayanlar arasında da çok sayıda CHP üyesi bulunuyor : 19 Ekim'de CHP Kayseri İl Sekreteri Avukat Ömer Yılmaz, 24 Kasım'da CHP Merkez İlçe Gençlik Kolları yöneticisi Hulusi Altun faşistler tarafından katlediildiler. Gene CHP'li sayısız yurttaş saldırılar sonucu yaralandı, evleri silahlı bombalı saldırılara uğradı. CHP'li üç parlamenter, Kayseri'de yaptıkları bir inceleme sonucu hazırladıkları ve CHP Genel Merkezi'ne sundukları raporda, *"Kayseri'de CHP'lilerin can ve mal güvenliğinin kesinlikle kalmadığını"* belirtiyorlardı...

Seydişehir'de geçtiğimiz hafta içinde gerçekleştirilen ve apaçık MHP'li faşistler tarafından düzenlenen saldırılarda da 35 CHP üyesi yaralandı.

Gaziantep'in Nizip ilçesinde de CHP'li Belediye Başkan Vekili, ikisi MHP Nizip İlçe yöneticisi 3 faşist tarafından tabancayla vurularak ağır yaralandı.

Faşist saldırıların CHP'yi de boy hedefi seçmesinden bazı dersler çıkartmak gerekiyor. Sonuçları çıkartması gereken de elbette CHP'nin kendisidir. İçinde bulunduğumuz koşullarda şu gerçeği bir kez daha yinelemekte yarar var : Faşist terör sıkıyönetimi de aşan özlemler taşıyor. Gizli faşist iktidar odağının, MHP'nin amacı faşist bir diktatörlüğü gerçekleştirmektir. Ve faşizmin bu azgın saldırısı asgari demokratları bile önünde kaldırılması gereken bir engel olarak görecektir. Yani CHP tabanı da faşist terörün vazgeçemeyeceği bir saldırı hedefidir. O halde CHP anti-faşist saflardaki yerini bileli, faşizme karşı olan tüm demokratik güçlerle birlikte direnmelidir.

CHP bu konuda, özellikle de hükümet olduğu dönemde olumsuz bir sınav vermiştir. Gizli faşist iktidar odağına teslim olmuş, MHP ve diğer faşist örgütleri kapatmaya yanaşmamış, faşist hareketin üzerine gidemediği için 14 Ekim seçimlerinde ağır bir yenilgi almış, dahası, bundan da ders çıkartmayarak içine girdiği sağa kayış sürecini seçimlerden sonra da derinleştirmeyi sürdürmüştür...

CHP'nin demokrasiyi tehlikeye atan bu sağa kayışına dur denilmelidir. CHP'li işçiler, emekçiler, CHP'nin "sol kanat"ı, demokratik hak ve özgürlükleri korumak için faşizme karşı toplumun tüm ilerici, demokratik, sol, sosyalist güçleriyle birleşmek gerektiğini CHP'nin sağ merkez yönetimine kabul ettirmek zorundadır.

CHP, 1976 yılında yapılan 23. Kurultay Raporu'nda söylediği şu sözleri bugün hatırlamalı, hatırlamanın da ötesinde bu sözleri doğrultusunda harekete geçmelidir : *"Faşizmin tırmanışını durdurmanın gerçekçi yollarından birisi ve en etkini demokratik ve yasal kitle eylemleridir. Buna inanan CHP cephecilerin bu tırmanışlarına demokratik kitle eylemleriyle cevap vermeyi yeğledi..."*

Faşizmin yenilmesi bu sözlerde de değişik bir ifadesini bulduğu gibi, işçi ve emekçi kitlelerin birliği ve mücadelesiyle olanaklıdır. CHP de bu güçlerden biri ve önemli biridir...

Demirel'in Adalet Bakanı UCUZAL YEDDİEMİNLİĞİ SUİSTİMALDEN HÜKÜM GİYDİ

MHP destekli AP hükümetinin Adalet Bakanı Ömer Ucuzal'ın, 1964 Nisan'inda üzerine aldığı bir yeddieminliği suistimal ettiği gerekçesiyle, Eskişehir Asliye 1. Hukuk Mahkemesi'nin 2 Ekim 1970 tarihli kararıyla hüküm giydiği belirlendi.

Ucuzal'ın, söz konusu olayda yeddiemin olarak kendisineteslim edilmiş olan 17 bin lira tutarındaki malların satışını gerçekleştirdiği için, mal bedelinin de kendisinden tahsil edildiği ortaya çıktı.

Eskişehir Asliye 1. Hukuk Mahkemesi'nin 2.10.1970 tarihli karar metninin ortaya koyduğuna göre, olay şöyle gerçekleşti:

Mehmet İpek adlı kişinin Gediz Madencilik Ananim Şirketi'ne olan 16 bin liralık borcu üzerine, Gediz İcra Memurluğu'nun talimatıyla adı geçenin dükkanında 6 Nisan 1964 günü 17 bin 700 lira bedelindeki kumaşlar haczedildi. Ancak söz konusu mallar üzerinde, Mehmet İpek'in ortağı olduğunu beyan eden Veli Şahin adındaki kişinin de hak iddia etmesi üzerine, haczedilen mallar yeddiemin olarak Ömer Ucuzal'a teslim edildi ve onun üzerinde kaldı.

Veli Şahin'in söz konusu mallar üzerindeki hak istemi 1976 yılının Mayıs ayında yine mahkeme kararıyla reddedildi. Ne var ki bunun üzerine, Gediz İcra Memurluğunun malları muhafaza altına alma istemi üzerine, Ömer Ucuzal, malların Veli Şahin'in borçları yüzünden haczedildiğini öne sürerek satıldığını bildirdi. Bunun üzerine Gediz Madencilik Şirketi Ömer Ucuzal'ın malları üzerine 16 bin 791 liralık haciz koydurdu.

Daha sonra, Mehmet İpek tarafından, haczedilen mallarıyla borcu arasındaki fark ve uğradığı zarar için, Ömer Ucuzal aleyhinde 5 bin 300 liralık tazminat davası açıldı. Ömer ucuzal da açtığı karşı dava ile, kendi ödeneklerine Gediz Madencilik Şirketi tarafından konan haczin Mehmet İpek'ten tahsil edilmesini talep etti.

Eskişehir Asliye 1. Hukuk Mahkemesi'nde görülen dava sonucunda, tanık ifadeleri ve diğer kanıtlarla birlikte, Ömer Ucuzal'ın yediieminliği kötüye kullandığı ve menfi tesbitte bulunduğu karara bağlandı. Mahkemenin 2.10.1970 tarihli kararında, Mehmet İpek'in açtığı davadan ötürü Ömer Ucuzal'dan talep ettiği alacağın, MHP destekli AP hükümetinin bugünkü Adalet Bakanı'ndan tahsil edilmesi gerektiği de belirlendi.

UCUZAL'IN 1964'TE ÜSTLENDİĞİ BİR YEDDİEMİNLİĞİ KÖTÜYE KULLANDIĞI MAHKEME KARARIYLA BELİRLENDİ

DEMİREL KİME "MEYDAN OKUYOR"?

Ömer Ucuzal hakkında kesinleşmiş olan bu mahkeme kararı, MHP destekli AP hükümetinin kimlere dayanarak kurulduğunu göstermektedir. Tekellerin en mutemed adamlarını devlet kuruluşlarının en sorumlu kademelerine yerleştirmekle işe başlayan AP hükümetinin bakanlarının da hangi çevrelerle içli-dışlı olduğu görülmektedir.

Demirel, bakanlarını, suçları belgelerle kanıtlanmış böylesi kişilerden seçerek, soygun düzeninin son bulmasını isteyen emekçi halkın taleplerine karşı mı "meydan okumaktadır?"

Gerçekten de Demirel iktidarının, kimlere, hangi güçlere ve kimler adına "meydan okumak" için oluşturulduğu hergün biraz daha açığa çıkmaktadır. "Anarşiye meydan okuma" gösterileri de, birer birer ortaya dökülen gerçekleri gizlemeye yetmeyecektir.

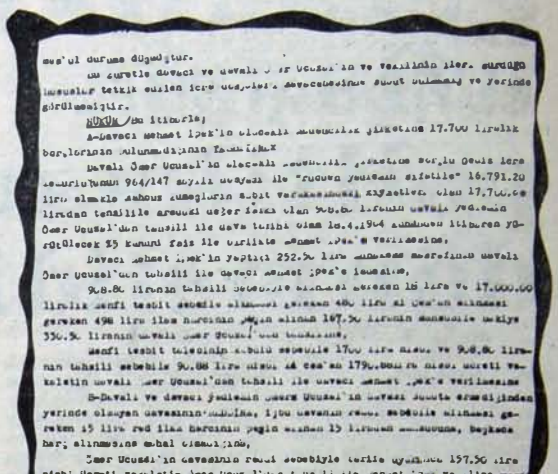

FAŞİSTLER ÜLKER PATRONUNUN BEKÇİSİ

Son günlerde Ankara Ülker Bisküvi fabrikasında olağanüstü bir hareketlilik var Fabrikaya hergün yeni yeni işçiler alınıyor. Bu işçilerin özelliği ise, tümünün de önce faşist hareket içinde yeralmış olmalarıdır.

Yaygın bir söylentiye göre Ülker patronu Sabri Ülker, İstanbul'daki fabrikasını sökerek Ankara'ya kurmaya karar vermiştir. Bunun için Ankara'daki fabrikanın bina kapasitesi artırılmaya çalışılıyor. Yürüyüş'te daha önce bu konuda çıkan haberler ve Ankara'dan İstanbul'daki çikolata makinelerini sökmek için gelen faşistlerin İstanbul Ülker işçileri tarafından püskürtülmesi de bunu doğruluyor. Patronun Ankara'ya yaptığı yatırım ise Ülker işçilerinin istedikleri ücret zammının çok çok üzerindedir.

Ülker fabrikasında alınan işçiler, daha önce Ülkü Ocakları militanlığı yapmış faşistler tarafından önerilerek fabrikaya sokuluyorlar. Daha önce Hak Gıda-İş sendikasına bağlı işçileri baskı ve tehditle sindiren bu MİSK militanları, şimdi fabrikaya MİSK'i sokmuş ve patronun da yardımıyla Hak Gıda-İş'i sindirmeyi başarmışlardır. Bu arada eski Hak Gıda-İş işyeri temsilcisinin evi kurşunlandı, kendisi tehdit edildi ve Hak Gıda-İş'li işçilerle kavgalar oldu. Faşistler Hak Gıda-İş üyelerini kendilerine çekmek için çevreyi MİSK ve "Tek yol islam" gibi sloganlarla dolduruyorlar. Sıkıyönetim bölgesi içinde, ellerinde fırça, diledikleri gibi yazı yazabiliyor MİSK'li faşistler.

Ülker işçilerini fabrikaya getiren servis, Mamak ve Keçiören'den kalkmaktadır. Bu da tamamen bir plan sonucudur. Bu semtlerde, faşist olmayanların servis arabalarına binmesi olanaksız hale gelmiştir. Zaten normal koşullarda terfisi gelmiş olan işilere ücret vermektense, tazminatlarını vererek onları işten atmak fabrikada alışkanlık halindedir.

Ülker almama kampanyasının giderek yaygınlaştığı ve çikolata üretimindeki eksiklik nedeniyle ciddi bir darbe yiyen Ülker patronunun işçileri sindirmek ve karının azalmasını önlemek için her türlü yola başvurması şaşırtıcı olmayacaktır.

Samsun'da Petrol Ofis MHP işgali altında

CHP yönetimi, bütün kamu kuruluşlarında yeniden başlayan faşist işgal girişimine karşı sessizliğini sürdürürken, CHP hükümeti döneminde de faşist işgale dokunulmayan Samsun Petrol Ofis Bölge Müdürlüğünde MHP yanlılarının estirdiği terör doruğa ulaştı.

200 dolayında işçi ile 30 kadar memurun çalıştığı Bölge Müdürlüğü'nde, MHP'lileşmiş AP'lilerin elindeki Petrol-İş Şubesinin desteğiyle ve atama yoluyla "temsilcilik" görevine getirilen MHP yanlıları, Demirel hükümetinin güvenoya almanı silahlarla kutladılar. Fasit kıyımlar eşiğine geldiği halde suskunluklarını sürdüren Petrol Ofis Bölge yöneticilerinin göz yumduğu bu eylemler, geçtiğimiz hafta başında işyerinde silahlı saldırılara dönüştü. Saldırılar sırasında Makina Mühendisi Metin Polat, başından kabzayla yaralandı. Bu saldırı da işyeri yöneticileri tarafından sessizlikle geçiştirildi.

Parti merkez yönetiminin gericilikle uzlaşma politikası yüzünden faşist tırmanışa teslim edilmek istenen CHP'nin anti-faşist tabanı için, bu politikaya dur demek, tutarlı demokratların safında yer almak zamanı artık gelmiştir.

AP, hastaneleri de MHP'lileştirmeye girişti

Demirel hükümetinin yeni Sağlık Bakanı eski Demokrat Partili Münif İslamoğlu bakan olur olmaz onbeş yıl başhekimlik yaptığı Numune Hastanesi'ni "ıslah etme"ye girişti.

İlk iş olarak, istifa etmek zorunda kalan Turhan Temuçin'in yerine Yakup Arısan'ı atayan İslamoğlu, daha sonra Turhan Temuçin'in yaptırdığı ve Numune Hastanesi'nde büyük bir ihtiyacı karşılayacak olan ve çağdaş nitelikte acil servis binası olarak düşünülen iki katlı acil servis binasını yıktıracağını söyleyerek harekatına başladı. Daha bir yılını doldurmamış olan MHP yanlısı Hilmi Şenel veRecep Kara da başhekim yardımcıları oldular.

Daha sonra tayinlere girişildi. İlerici yöneticilerin tümü teker teker diğer illere tayin edilmeye başlandı. Yan ödemelerin verilmesi için başhekimliğe başvuran personele ağır hakaretlerde bulunan, başhekime karşı yan ödemelerin bir an önce alınması için yapılan direniş, hastane idaresinin sıkıyönetim kuvvetlerinihastaneye çağırmasıyla bastırılmak istendi. 300'ü aşkın kişi sıkıyönetim tarafından gözaltına alındı. Hemşireler tartaklanarak, üstleri parçalanarak götürüldüler. Daha önce hemşire lojmanlarını aratarak, hemşirelere olan kinini gösteren başhekim, böylelikle hastane çalışanlarına ve haklarını istemekten ve ilerici olmaktan başka suçları olmayan personele karşı kinini ortaya koydu ve kendisinden beklenenleri yerine getirdi. Bütün bunlardan sonra eski başhekim Turhan Temuçin'den utanmadan yardım isteyen Yakup Arısan, "görevlerini" yerine getirdikten sonra efendilerince başhekimlikten alındı. Yerine getirilen Ali Rıza Ünal Demirel'in liseden sınıf arkadaşı!

Numune Hastanesi'nde bugün ilerici sosyal hizmet uzmanından, ilerici hizmetlisine, hemşiresinden doktoruna kadar tüm çalışanlar büyük bir süratle başka illere tayin ediliyorlar. Bu tayinler o kadar ileri boyutlara varmıştır ki, 3. Cerrahi Kliniği'nde eski çalışanlardan hiç kimse kalmamıştır.

Numune Hastanesi'ndeki ilerici, demokrat, sosyalist çalışanlar, MHP destekli AP hükümetinin, "Sağlık" Bakanı Münif İslamoğlu'nun Hastane'yi faşistleştirmek için kalkıştığı yoğun saldırıya karşı bütün birimlerde direniyorlar. Gitgide yaygınlaşan ve tüm Hastane personelini içine alan bu direniş, faşistlerin her türlü saldırısına karşın güçleniyor.

Devalüasyon zamanlaması gündemde

AP hükümetini iğbağına getiren emperyalizm ve tekeller, ivedi bir devalüasyonu zorluyor

Türkiye'de bulunan Uluslararası Para Fonu heyetiyle görüşmeler sürüyor. Sürüyor da, pazarlığın sonuna gelinemiyor bir türlü. Sızan haberlere göre, kur ayarlaması, KİT zamları ve yatırım programında kısıntı için baskısını yoğunlaştıran heyet üslubunu da sertleştirmiştir. Deneyimli Fon uzmanlarının, "sorunlara iyi niyetli yaklaşım", "Hükümetin yeni kurulması nedeniyle başvurulacak önlemlerin zaman ve içerik yönünden somutlaştırılamaması" türünden mazeretlere verdiği yanıtın "o halde görüşecek bir şey yok. Biz gidelim" şeklinde olduğu belirtilmektedir. Demirel'in evindeki hesap, çarşıya uymamıştır.

Uluslararası Para Fonu, Türkiye'deki fiyatlarla dünya fiyatları arasında büyük farklılık bulunduğunu belirterek, Türk Lirası'nın rekabet gücünü yükseltmek amacıyla malum reçetesinin uygulanmasını istemektedir. Önce çapraz kur farkları giderilecektir. Yani, Türkiye'de yabancı paraların birbirleri karşısındaki değerleri ile yurtdışındaki değerleri arasında farklılık bulunmaktadır. Örneğin, bugün gönderilen her alman markı karşısında 25 lira 95 kuruş alınabilmektedir. Buna karşılık, yurtdışında 1 Alman Markı İngiliz Sterlinine dönüştürülüp yurda gönderildiğinde 27 lira 65 kuruş alınabilmektedir. Böylece, Türkiye, yurt dışında Sterlin'e dönüştürülen döviz gelirleri karşılığında daha fazla Türk Lirası öderken, kendi döviz harcamalarını yapabilmek için de bu Sterlinleri tekrar zarara uğrayarak Alman markı ya da ABD Dolarına dönüştürmek zorunda kalmaktadır. Çapraz kur farklarının giderilmesindeki gecikmedendolayı Türkiye'nin her gün uğradığı zararın 100 bin dolara yaklaştığı savunulmaktadır.

DEVALÜASYON VE CİLASI...

Uluslararası Para Fonu uzmanları, bu düzenlemeyi devalüasyonun cilası olarak görmektedirler. Yani önce devalüasyon yapılarak TL'nin yabancı paralar karşısındaki değeri düşürülecek ondan sonra çapraz kur farkları giderilecektir. Devalüasyonun basında yer aldığı gibi yüzde 24 oranında olması halinde, halen ABD doları karşısında "primli" kuru 47,10 olan TL, 62,5 liraya kadar düşürülebilecektir. Oysa, 1979 yılında da, önce yüzde 18,9 oranındaki bir devalüasyonla yetinilmesi hedeflenmiş, ancak, fiyat artışlarının öngörülen düzeyde tutulamaması sonucunda yüzde 46,9 gibi hedeflenenin çok üzerinde bir devalüasyona gidilmiştir.

Benzer durum, Demirel hükümeti için de sözkonusudur.* Fiyatlardaki artış hızının yüzde 33'ten fazla olması halinde, devalüasyon oranı da yüzde 40'lara doğru tırmanacak ve dünya para piyasalarında değer kaybetmekte olan 1 dolar için Türkiye'de ödenen miktar 75-80 liraya çıkacaktır.

Demirel Hükümeti'ni devalüasyon konusunda sıkıştıran yalnızca IMF değildir. Geçtiğimiz hafta Odalar Birliği Hükümet üyelerine, "ülkemizin önemli ve cil sorunlarına ilişkin görüşler ve öneriler" başlıklı bir rapor vermiştir. Raporun kur politikalarına ilişkin bölümünde şöyle denilmektedir:

"Türk parasının dış değerinde sürekli düşüşleri önlemek için gerçekçi bir kur politikası uygulanması gereklidir. Çünkü ihracat gelirleri ve işçi dövizlerinin ödemeler dengesinde istenen ölçüde katkıda bulunabilmesi, Türk Lirası'nın serbest piyasadaki satın alma gücüne paralel olarak, kur değişikliklerinin zamanında yapılabilmesine bağlıdır."

Odalar Birliği, dış kaynak sağlanmasında — belli yasal güvenceler getirilmesi koşuluyla — özel sektörün de görevlendirilmesini önerdiği raporunda, enflasyona karşı geliştirilen bayat bir önlemden de sözediyor:Ücretlerin sınırlandırılması. Kendilerini hükümetlerin vazgeçilmez akıl hocaları tayin eden örgütlerden biri olan Odalar Birliği, "genel bir ücret politikasının saptanarak ücretlerde üst tavan konulması imkanlarının araştırılmasını" istiyor.

Malların fiyatlarında ücretlerin hangi oranda yer aldığını ve fiyatların da ücretleri ne ölçüde belirlediğini ilkokul çocuklarının bile hesaplayabildiği bir ortamda, enflasyon hızındaki artış, ücret artışlarına bağlanmaktadır. Fiyat artışlarının bir nedeni değil, sonucu olan ücret arttırma istemlerinin de önüne bir set çekildiğinde, yüksek kârlar daha da şişecek, cepler dolacaktır.

Vergi yasalarından, devletleştirmelerden, fiyat kontrolünden sözedildiği zaman kıyameti koparan, işçi ücretleri sözkonusu olduğunda ise papağan gibi enflasyondan lafa başlayan Türk özel sektörü, gerçek ücretlerin neden 1970'deki düzeyinin altına indiğini açıklayacak kadar çıldırmadı henüz!

** Yüzde 24'lük devalüasyon arına, 1980'de fiyat artışlarının % 33 olacağı varsayımıyla bulunmuş bir orandır.*

NOT...

İnsanlık suçu

İstanbul Üniversitesi Rektörü Profesör Haluk Alp "Türkiye yer altından işgal edilmiştir"deyince ortalığın bir anda toz duman olduğu görülmüştür. "Yeraltı" dünyasıyla organik ilişkiler içinde olduğu bilinen, bir şirketler topluluğu gazetesinin bu olaydan biraz fazla rahatsız olduğu da dikkatlerden kaçmamıştır.

Öte yandan, Cumhurbaşkanı Korutürk, rektörden "tavzih" istemiş, rektör ise sözlerinin son derece "açık" ve anlaşılır olduğunu bildirmiştir.

Profesör Haluk Alp'in sözlerinden anladığımız, bu değerlendirmenin, TİP Başkanlık Kurulu'nun geçen yılın sonunda yaptığı ve Türkiye'de "varlığı ve etkinliği artarak hissedilen bir ikinci iktidar odaklaşması" şeklindeki değerlendirmeye bir ölçüde de olsa benzemesidir.

Cumhurbaşkanı Sayın Korutürk acaba neyin tavzihini (aydınlanmasını) istemiştir? Niçin bu gereği ve gereksinimi hissetmiştir?

Anılacağı üzere, CHP ağırlıklı hükümetin ilk İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı geçtiğimiz yıl (Bakınız Sayın Cumhurbaşkanı, 16 Temmuz 1978 gün ve 382'nci sayılı Yankı Dergisi'nin 5'nci sayfasına) *"Tedhişin kaynağında neler var"* şeklindeki soruya şu yanıtı vermişti:

"- Bir kısım siyasal partiler de var, kendilerini milliyetçi sananlar da var.."

O günlerde gene anılacağı üzere, Özaydınlı'nın bu sözleri basında haber olarak yer almış ama kimse kalkıp da kendisine, "ciddi bir iddiada bulunuyorsunuz, biraz daha açıklar mısınız?" dememiştir. İçişleri Bakanı da bir daha bu konuya dönmemiştir. Bir "hukuk" devletinde, hem de terör, cinayet ateşiyle yanıp kavrulan bir ülkede, İçişleri Bakanı kalkacak "tedhişin kaynağında bazı siyasal partiler var" diyecek ve kimse kendisine sormayacak...

Biz, TİP Başkanlık Kurulu'nun 26 Aralık 1978 günlü toplantısından sonra yayınlanan bildirideki şu ifadelerin de altını çizmek isteriz:

"- MHP ve ülkücü gençlik gibi yandaşları faşist terörizmin içinde olmakla birlikte, terörizmin çapı, gücü, örgütlenişi MHP'yi ve benzeri herhangi bir örgütü aşan boyutlardadır..."

Herkesin, sağın, ama çarpıtarak, ama şaşırtarak başka yönlere çekmek istese de, herkesin bildiği gerçek şudur: Terörün kökü ve kaynağı MHP ve yan örgütleriyle birlikte tekelci sermaye ve Amerika ile tamamlanmaktadır.

Hesap nedir?

Türkiye'de uzunca bir süredir bulunan ve Amasya yöresindeki faaliyetleriyle pek apansız yakalanan ve geçtiğimiz Mayıs ayında Türkiye'den gerl çekilmek zorunda kalan CIA Ajanı Robert Aleksandr Peck'in yakın dostu Profesör Aydın Yalçın'ın çıkarttığı Yeni Forum dergisinin 1 Ekim günlü 2'nci sayısında yayınlanan başyazıda şöyle denilmektedir:

"- Memleketin iki büyük siyasi teşekkülü yan yana gelsin, sorunlarınıza çabuk, tutarlı ve köklü çözüm yolları arayın, diye yıllardır yapılan telkinlerin nedenleri anlaşılamamakta, dost devletlerin uyarıları kulak ardı edilmektedir..."

Amerikanın provizyonsuz sesi "dost devletlerin uyarıları"nı ve esas isteklerini de açıklamış oluyor bir kez daha. Ve başyazı şöyle noktalanıyor:

"- Fakat eksik olan siyasi liderliktir, halka önderlik edecek büyük çapta devlet adamlığıdır..."

Herkesin pek iyi bildiği Metin Toker de, 9 Aralık günü Hürriyet'teki köşesinde, Demirel'in "tam yetki"ye sahip olmadığını vurgulayarak *"14 Ekim seçmeninin Demirel'e -gel- dediği dahi kabul edilse bu, demokrasinin mevcut kuralları içinde ülkeyi yönet anlamındadır. Bir defa 'tam yetki' bizim anayasamızda yoktur. İkincisi bunu parlamento verir. Verirse, vereceği kimse de bir siyasal partinin genel başkanı değildir. Demirel hiç değildir. 'Tam yetki' bugün düşünülmesi henüz gündemde bulunmayan bir husustur. Demirel'den beklenen, gündemin o maddesine gelinmeden Türkiye'nin sorunlarının, vaad ettiği gibi, üstesinden gelmesidir..."*

Türkiye'de olup bitenler pek açık. Tezgah örülüyor. *"Geniş tabanlı"* bir hükümete *"tam yetki"*li bir "devlet adamı" aranmasının arefesindeyiz şimdi de.

Ne olacak? İleride bir anayasa değişikliğiyle parlamento bu "tam yetki"yi verir hale getirilir, "gündemin o maddesi"ne gelinmediği için de Türkiye bu kanlı kıskacı yaşamalıdır değil mi? Türkiye'de kitabına uydurulan bir insanlık suçu işleniyor aslında.

Bir tek işveren kuruluşunun bir bilim adamının öldürülmesi üzerine bildiri yayınladığını duydunuz mu hiç? Ni ye yayınlayacaklarmış canım, İstanbul otellerinin salonlarında CİA uzmanlarıyla mesai gösteren kendi "bilim adamları" varken...

Bir yandan da, Amerika'ya ve tekellere güven vermediği gibi kontrolu da bir sorun yaratan MSP'nin bir zaman sonra kuvveden fiile çıkarmağa yeltenebileceği olası bir CHP ortaklığına karşı da önlemler alındığı gözlenmektedir. Meclis koridorları, *"3,5 milyon nakit, bir de Lassa bayiliği"* ve *"15 milyon net, üzerine 1981 seçim veya bakanlık garantisi"* ya da *"İzmir'de bir matbaa"* gibi transfer pazarlıkları söylentileriyle çalkalanır hale gelmişse boşuna değildir. CHP'nin siyaset yapan dernek haline getirilmesi boşuna olmamıştır...

Bunca oyun, bunca tezgah Türkiye'nin bir "toplama kampı" haline getirilmesi içindir.

Burjuvazi ve emperyalizm deneyli ve usta, anladık.

Ama işçi sınıfı, ilerici, demokrat, devrimci, sosyalist güçler az mı deneyli? Hesap edilemeyen demiyelim, büyük sermaye ve emperyalist çevreleri tedirgin eden husus da budur işte: Antiemperyalist ,antifaşist güçlerin mücadele birliği. Tarihin ve sosyal pratiğin örsünde az deney ve ders geçirmemişlerdir demokrasi güçleri. Ve artık hakları, yetkileri ve görevleri vardır birlik olmaya.

Ferhat Gün

Avrupa'da savaş planlarına hayır

"İkili anlaşmalar ABD'ye müdahale hakkı veriyor"

Cumhuriyet Senatosu Milli Birlik Grubu üyesi Suphi Gürsoytrak geçtiğimiz hafta C. Senatosu Başkanlığına verdiği bir önerge ile, Türkiye'de mevcut bulunan ABD ve NATO üs veya tesisleri veya benzerleri, bunların adetleri, görevleri emir ve komuta ilişkileri; bu üs ve tesislerin yarattıkları ve yaratabilecekleri sorunlar ile bunlara karşı alınacak önlemler ve yasal dayanaklarını belirlemek amacıyla bir Senato araştırması yapılmasını istedi.

Senator Gürsoytrak'ın Senato Başkanlığı'na verdiği araştırma önergesinin ilk bölümünde İran ile ABD arasında geçen ve gerilimi artıran olaylara değinildi ve ABD'nin İran'ı askeri bir müdahale ile tehdit ettiği belirtilerek, bu müdahale için "İncirlik Hava Üssü'nde bulunan Amerikan Ha... Birliği'ne hazırlık emri verildiği" yolunda haberler olduğunu kaydetti. Başbakan'ın bu konuda sorulan soruları geçiştirdiğini kaydeden Gürsoytrak, ülkemizi "beklenmedik bir anda sınır komşularıyla karşı karşıya getiren bu yabancı üsler, tesisler, silah, araç, gereç ve personel hakkında Millet Meclisi ve C. Senatosu üyelerinin ve vatandaşlarımızın" bilgi sahibi olmadıklarını belirtti.

Araştırma önergesinde daha sonra ABD'nin Avrupa'ya yerleştirmek istediği Pershing-2 ve Cruise füzeleri konusuna değinen Gürsoytrak, bu füzelerin yerleştirilmesine Hollanda ve Norveç'in karşı çıktıklarını, Türkiye'de bu yönde bir eğilim görülmediğini kaydederek, nükleer füzelerin tesis yapımı için Türkiye'nin 1,5 milyon dolar ödemek zorunda kalacağını bildirdi. ABD ile Türkiye arasında önceki dönemlerde yapılmış ikili anlaşmaların ABD'ne çeşitli imtiyazlar tanıdığını bildiren Gürsoytrak, Kıbrıs çıkarmasından sonra hükümetin Amerikan Ambargosu'na karşı – önlem olarak Türkiye'deki 25 Amerikan üssünün faaliyetine son verdiğini açıkladığını; ancak ABD yetkililerinin, üslerin kapandığından bu yana sadece 5 üssün faaliyetini durdurduğunu, ancak geri kalan 21 üssün çalışmaya devam ettiğini söylediklerini hatırlattı. 1. MC hükümeti yetkililerinin, ABD ile "Savunma İşbirliği Anlaşması" yapıldığına da dikkati çeken Gürsoytrak, ABD ile bu tür anlaşmaların Türkiye'ye şimdiye kadar yarar getirmediğini de belirterek bu konuda bazı örnekler verdi. ABD üslerinin Türkiye'nin bugünkü ve yarınki yaşamıyla yakından ilgili olduğunu belirten Gürsoytrak bu konuda şöyle dedi:

"Adaletlerinden tutunuz da, nereye bağlı olduklarına yani Türk Silahlı Kuvvetlerine mi, NATO'ya mı, ABD'ne mi bağlı olduklarına ve hatta niteliklerine kadar değişik görüş ve iddialar resmi görevliler tarafından çeşitli zamanlarda ileri sürülmüştür... Bu üs ve tesislerden yararlanan ABD'nin, zamanın Türk hükümetinin haberi ve müsaadesi olmadan Lübnan'ın içişlerine karıştığı, Sovyetler Birliği'nin üzerine U-2 casus uçağı gönderdikleri bilinen ve Arap-İsrail savaşlarına çeşitli şekillerde karıştıkları ise ileri sürülen iddialar arasındadır."

ABD ile yapılan ikili anlaşmaların da ülke zararına olduğu konusunda örnekler veren Gürsoytrak, ABD yetkililerinin elinde bulunan ve 1968 yılında yayınlanmış bazı "gizli" ve "çok gizli" belgelerden örnekler verdi. Bu belgelerden birinde "Anlaşmayı yapan ülkede karışıklıklar çıkar ve hükümetin aldığı tedbirler etkisiz kalırsa, o hükümet de yardım. talebinde bulunursa, veya Amerikan komutanlığı, o hükümetin etkili bir şekilde karışıklığı önleyecek durumda olmadığına kanaat getirirse, Amerikan kuvvetleri kendi güvenliğini korumak için o ülkenin bazı bölgeleri ile önemli tesislerini işgal eder" yazısının bulunduğunu hatırlattı.

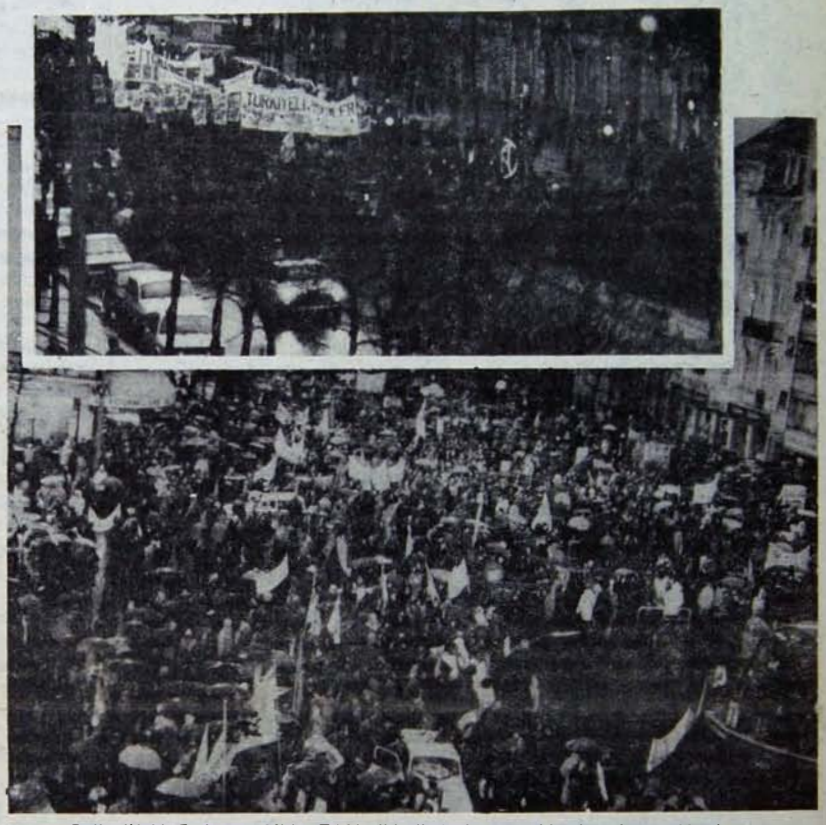

Brüksel'deki Uluslararası Miting Türkiyeli işçilerin de yığınsal katılımıyla gerçekleşti.

Senatör Suphi Gürsoytrak, Araştırma önergesinin son bölümünde de şöyle dedi:

"Bu gerçeklerin ışığında, Türkiye'yi, sımsıkı bağlayan ve TBMM'nin iradesi dışında bir savaşa sürükleme olasılığı da bulunan Amerikan üs ve tesislerinin ve de silahlı kuvvetlerinin varlığının eskisi gibi aynen veya genişletilmiş bir şekilde devam ettirilmesi Türkiye'nin ulusal çıkarları ile bağdaşması mümkün müdür?"

Saraçoğlu: "SAVAŞ İNSANLIĞA KARŞI OLMAKTIR"

ABD emperyalizminin Batı Avrupa'ya orta menzilli yeni nükleer füzeler yerleştirmek için yaptığı girişimler ülkemizde geçen hafta da yığınsal eylemlerle protesto edildi. Kocaeli'de geçen Pazar günü yapılan ve 42 kuruluşun katıldığı yürüyüş ve mitingte ölüm füzeleri protesto edildi. Anıt Park'ta başlayıp, çocuk parkında yapılan bir mitingle sona eren yürüyüşte savaş kışkırtıcılığı ve emperyalizmin silahlanma çabaları mahkum edildi.

Öte yandan ABD emperyalizminin Avrupa'ya "ölüm füzeleri" yerleştirilmesiyle ilgili çabaları TBMM kürsüsünden de protesto edildi ve Türkiye'nin bu füzelere karşı çıkması istendi. Millet Meclisi Genel Kurulu'nda geçen hafta gündem dışı bir konuşma yapan CHP Ankara Milletvekili Erol Saraçoğlu, emperyalist ülkelerin sömürü düzenlerini devam ettirebilmek için otuz yıldan beri olağanüstü hızda bir nükleer silahlanma yarışı sürdürdüklerini belirtti. Saraçoğlu, 1950'lerden bu yana nükleer denemelerle silahların azaltılması konusunda olumlu adımlar atılmış olduğunu, ancak emperyalizm ile gerici güçler ya da ırkçı ve faşist yönetimlerin bu barış girişimlerine karşı dayatmalarda bulunduğunu söyledi.

Şu sıralarda dünya kamuoyunda tartışılan baş konunun "Amerika'nın Avrupa ülkelerine yeni nükleer başlıklı füzeler yerleştirme planı" olduğuna dikkat çeken Erol Saraçoğlu özetle şunları söyledi:

"ABD'nin dünya barışını tehlikeye atıcı bu niyet ve girişimlerini hiçbir barışseverin olumlu karşılamasına olanak yoktur. Çünkü:

1. ABD bu girişimi ile dünyada kalıcı barışı sağlama yolunda atılan adımlardan biri olan Salt-2 anlaşmasını çiğnemekte ve anlaşmanın güvenilirliğini yok etmektedir. Bu anlaşmayı izlemesi beklenen Salt-3 anlaşması için beslenen umutların yitirilmesine neden olmaktadır.

2. Füzelerin Avrupa ülkelerine yerleştirilmesi veya bunun planlanması dünyayı yeniden soğuk savaşın içine itecektir."

Ankara Milletvekili Erol Saraçoğlu, ABD'nin bu girişimlerinin yeni bir silahlanma yarışına yol açacağını, bunun da silah yapımı için daha çok ekonomik kaynak ve emek tüketimine neden olarak dünyada açlık ve sefaleti arttıracağını belirtti. Avrupa'nın dengesinin bozulmasının dünya dengesinin bozulmasına da yol açacağını kaydeden Saraçoğlu, Türkiye'nin de NATO üyesi olması nedeniyle Batılı emperyalist ülkelerin ülkemize de bu füzelerden yerleştirmek isteyeceklerini ve ülkemizi bir nükleer hedef haline getirmek istediklerini kaydetti.

Türkiye'nin bu füzelerin yerleştirilmesine karşı açıkça tavır almasını isteyen Saraçoğlu, isteklerini şöyle sıraladı:

"1. Nükleer füzelerin Türkiye'ye ve Avrupa'ya yerleştirilmesine karşı çıkılmalıdır.

"2. Komşularımızla dostluk ilişkilerimizi zedeleyici girişimlerden kaçınılmalıdır.

"3. Bütçemizden ayrılan silahlanma bölümü, silahlanma yerine işyeri açmak, konut, sağlık, eğitim gibi sorunları çözmeye harcanmalıdır.

"4. Sürekli ve adli bir dünya barışının sağlanması için üzerimize düşen görevler yerine getirilmelidir."

Hükümetin uluslararası konularda takınılacak tutumları Meclis'e getirmediğini, bu nedenle parlamenterlerin bunları sadece basından öğrenebildiğini anlatan Saraçoğlu, konuşmasının son bölümünde şöyle dedi:

"Dilediğimiz odur ki, gerek Amerika'nın Avrupa ülkelerine yerleştirmeyi planladığı füzelere ilişkin ve gerekse İran-ABD olaylarına ilişkin hükümet görüşü Meclislere sunulsun ve tartışmaya açılsın. Bu yapılmadığı takdirde ülkemizin beklenmedik emrivakilerle karşılaşması kaçınılmaz olacaktır.

"İnsanlık için ölüm, sakatlık, açlık, sefalet, tüm doğa ve emek değerlerinin yok olması anlamına gelen savaş, emperyalistlerin ve onların desteğindeki faşizmin, gericiliğin, ırkçılığın ve militarizmin sömürülerini devam ettirebilmeleri için başvurdukları bir yoldur. Bir başka deyişle savaş, insana ve insanlığa karşı olmaktır."

Avrupa barış güçleri ölüm füzelerini reddetti

Geçtiğimiz hafta toplanan NATO Bakanlar Konseyi, örgüt içinde ortaya çıkan derin çatlakları da gizlemeyi amaçlayan bir kararla, 1983 yılına kadar Avrupa'ya 572 adet yeni Amerikan nükleer füzesinin yerleştirilmesi planını onayladı.

Amerikan "ölüm füzelerine" ilişkin plan, gerek Brüksel toplantısından önce gerekse toplantı sırasında, bir dizi Avrupa ülkesi hükümetlerinin ve parlamentolarının da tepkisiyle karşılaştı. Ülkelerindeki barış güçlerinin yığınsal direnişleri sonucunda "ölüm füzelerine" karşı tavır almak zorunda kalan Hollanda, Belçika, Danimarka ve Norveç hükümetlerinin temsilcileri, Amerikan planının ertelenmesi için çeşitli girişimlerde bulundular.

Örgüt içindeki derin çatlakların açığa çıkması üzerine, Pentagon ve NATO yönetici çevreleri, Brüksel toplantısı öncesinde pakt üyesi devletler üzerinde yoğun baskılar uyguladı. Bu baskılar sonucunda, parlamentosunun aldığı karşıt karara rağmen, Hollanda'nın da Amerikan planını onaylaması sağlandı. Ne var ki Hollanda ve Belçika'nın, Varşova paktı ve NATO arasındaki silahsızlanma görüşmelerinin ivedilikle sonuçlandırılması istemiyle, karara "rezerv" koymaları önlenemedi.

Pershing-2 ve Cruise füzelerine ilişkin kararın, ancak NATO içindeki derin çatlakları açığa vurarak alınabilmesi, Avrupa barış güçlerinin yığınsal direnişinin gelecek için de büyük bir potansiyel taşıdığını ortaya koymuştur. Emperyalizmin yeni savaş planlarını uygulayabilmesi, bu güçlerin mücadelesiyle er geç önlenecektir.

9 ARALIK ULUSLARARASI MİTİNGİ

ABD'nin yeni füzeleri Pershing-2 ve Cruise'lerin Avrupa topraklarına yerleştirilmesi girişimine karşı Avrupa barışsever halklarının haftalardan beri sürdürdüğü kitlesel protesto hareketleri, 9 Aralık pazar günü Brüksel'de yapılan "Uluslararası Miting"le doruğuna ulaştı.

NATO üyesi çeşitli Avrupa ülkelerinden gelen 50 bin'i aşkın barışsever, o gün Brüksel'in caddelerini ve meydanlarını çeşitli dillerde, fransızca, hollandaca, almanca, türkçe, kürtçe, norveççe, yunanca, ispanyolca, portekizce, italyanca "Ölüm füzelerine hayır!" sloganlarıyla inletti.

Brüksel mitingi, Avrupa halklarının artık soğuk savaş masallarına eskisi gibi inanmadıklarını, sosyalist ülkelerin barışçıl girişimlerinin cevapsız kalınadığını, barış ve güvenlik içinde bir Avrupa yaratılması mücadelesinin artık büyük kitlelerin malı olduğunu somut şekilde kanıtladı.

ABD silah tekellerinin ve Pentagon şahinlerinin militarist dayatmalarına NATO hükümetlerinin çoğunluğu boyun eğmiş olsa bile, Brüksel mitingi, Avrupa halklarının bu füzelere karşı mücadelesinin süreceğini, hatta gittikçe büyüyen bu direnişin NATO saflarında çatlamalara, çözülmelere yolaçabileceğini, emperyalizmin bu saldırgan blokunu sarsacağını gösterdi.

9 Aralık Brüksel Mitingi, Belçika'da kurulu CNAPD (Kalkınma ve Barış İçin Ulusal Eylem Komitesi) tarafından düzenlendi. Dünya Barış Konseyi'ne üye ulusal komite ve derneklerin 1 Aralık 1979 günü Brüksel'de yaptığı bir toplantıda, ABD'nin gösterdiği bahane ne olursa olsun, Pershing-2 ve Cruise füzeleri yerleştirilmesinin barışı tehlikeye düşüren bir girişim olduğu için barış güçlerince kabul edilemeyeceği belirtilerek, bu girişime karşı düzenlenen 9 Aralık Mitingi'nin desteklenmesi kararlaştırılmıştır.

CNAPD'nin tüm barış güçlerinin desteğiyle 9 Aralık'ta düzenlediği mitinge ise, çeşitli Avrupa ülkelerinden, hatta ABD ve Kanada'dan barış örgütleri temsilcilerinin yanısıra, Avrupa ülkelerinin yerli ve yabancı işçileri kitlesel olarak katıldılar.

Soğuğa ve zaman zaman şiddetlenen yağmura rağmen, barışsever kafileleri, sabahın erken saatlerinden itibaren, protesto yürüyüşünün başlayacağı Rogier Meydanı'nda toplanmağa başladılar.

Saat 14'te yapılan bir kapalı basın toplantısından sonra en önde Belçika'lı parlementer ve tanınmış kişiler, onun hemen ardından, aralarında üç Türkiye delegesinin de bulunduğu "Enternasyonal Grup" olmak üzere kortej yürüyüşe geçti.

En öndeki Belçikalı parlamenterler grubunun içinde, nükleer füzelere açıkça karşı çıkan Belçika Komünist Partisi, Sosyalist Parti, Flaman Bölgesi Sosyalist Partisi ve Wallon Topluluğu Partisi temsilcilerinin yanısıra resmen füzelerin konulmasından yana görüş açıklamış partilerin bu görüşe katılmayan milletvekili ve senatörlerinin de bulunduğu dikkati çekti.

Yürüyüşün kitle saflarında ise, Avrupa ülkelerindeki Türkiyeli işçi örgütleri ve Kürt demokratlarının örgütleri, gerek sayısal güçleri, gerek kafilelerinin düzenlenlş biçimi, gerekse taşıdıkları dövizler ve attıkları, barışçı, enternasyonalist sloganlarla özellikle dikkati çektiler.

Diğer ülkelerden gelen kafileleri, Belçika'nın fransızca konuşan kesiminden gelen kafileler, onu da Flaman kesiminden gelen gruplar izlediler.

Yürüyüşe katılanlar o kadar büyük bir kortej oluşturmuşlardı ki, Place Rouppe'da düzenlenen kapanış mitingi akşamın karanlığında sona erdiği sırada, Flaman bölgesinden gelen kafileler hâlâ bu alana ulaşamamıştı.

Place Rouppe'da yapılan mitingte, diğer ülkelerden gelen delegasyonların temsilcileri de birer konuşma yaparak, Cruise ve Pershing-2 füzelerine niçin karşı çıktıklarını açıkladılar.

Türkiye barış güçleri delegasyonu adına ise, TİP temsilcisi Yavuz Çizmeci, alttaki sütunlarda okuyacağınız konuşmayı yaptı.

Sosyalist ülkelerin ve özellikle SSCB'nin Avrupa'nın her türlü silahtan arındırılması istemi ve bu yolda getirdiği yapıcı öneriler ortada iken, yürüyüşe katılan bazı grupların Sovyet SS—20 füzeleriyle Cruise ve Pershing-2 füzelerini aynı kefeye koymalarının yanıltıcı rolüne de dikkat çeken Türkiye delegasyonu sözcüsü Çizmeci, "Bu füzelerin yerleştirilmesini sağlamak için kullanılan 'Sovyet tehdidi' iddiası, bizce, ipliği pazara çıkmış bir uydurmadır," diyerek Türkiye barış hareketinin tavrını vurguladı.

Çizmeci'nin yer yer Türkçe, yer yer fransızca ve ingilizce olarak yaptığı konuşma, mitinge katılan Türkiyeli barışseverler tarafından olduğu kadar, diğer ülkelerin kafileleri ve Belçikalılar tarafından da sık sık alkışlarla, enternasyonalist ve barışçı sloganlarla kesildi.

Bu tarihsel toplantı, bazı anarşist grupların polisle çatışma çıkartmak için yaptıkları çeşitli provokasyonlara rağmen, barış hareketinin kitlesel gücünü ve kararlılığını kanıtlayan bir coşku ve disiplin içinde sona erdi.

Sargın'ın Brüksel yürüyüşüne mesajı

Brüksel'deki "Ölüm füzelerine hayır!" yürüyüşüne katılan Türkiye barış güçleri delegasyonu üyesi, Türkiye İşçi Partisi temsilcisi Yavuz Çizmeci, Tertip Komitesi Başkanı Pierre Galand ile yaptığı görüşme sırasında, kendisine, TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın'ın özel bir mesajını da iletti:

TİP Genel Sekreteri Sargın'ın "Kalkınma ve Barış İçin Ulusal Eylem Komitesi Başkanlığına" mesajı şöyledir:

"Sayın Başkan,

"Genel silahsızlanma ve detant'tan yana olan Türkiye İşçi Partisi, son iki hafta zarfında, Amerika'nın Pershing-2 ve Cruise füzelerini Avrupa'lı NATO ülkelerine yerleştirme tasarısına karşı protesto toplantıları düzenlemiştir. Tüm Batı Avrupa'yı ve Türkiye'yi ölümcül tehlikelere açık tutacak olan bu saldırgan tasarı mutlaka önlenmelidir. Bu füzelerin bedeli olarak ödenecek milyarlar ekonomik ve sosyal sorunları çözüme kavuşturmada kullanılmalıdır. Söz konusu füzelere karşı kitlesel mücadelenen etkinliği arttırılarak sürdürülmesi dileğiyle düzenlediğimiz yürüyüşe katılıyoruz.

"Pershing-2 ve Cruise füzelerine hayır!

"Yaşasın dünya barışı!

"Dostça selamlarımızla."

Yavuz Çizmeci: AVRUPA HALKLARIYLA OMUZ OMUZA

9 Aralık günü Brüksel'de yapılan NATO ülkelerine Pershing-2 ve Cruise nükleer füzeleri yerleştirme planlarını protesto mitingine, Türkiye barış güçleri adına, Barış Derneği temsilcisi Denizli Milletvekili Mustafa Gazaicı, Türkiye işçi Partisi temsilcisi Yavuz Çizmeci ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Temsilcisi Gülgün Tezgider'den oluşan üç kişilik bir delegasyon katıldı.

Türkiye barış delegasyonu, miting günü sabahı, mitingi düzenleyen CNAPD (Kalkınma ve Barış İçin Ulusal Eylem Komitesi) Başkanı Pierre Galand ile görüşerek, Türkiye'de üç örgüt tarafından ölüm füzelerine karşı düzenlenen eylemler hakkında ayrıntılı bilgi verdi. Bu arada Türkiye delegeleri, mitinge katılan diğer ülkelere mensup barış hareketleri delegeleriyle tanıştı.

Türkiye barış delegasyonu, saat 14'te Rogier Alanı'ndan başlayan yürüyüşün ön saflarında, "Uluslararası Delegeler Grubu"nun içinde yeraldı.

Yürüyüş'ün bitim yeri olan Place Rouppe'da yapılan kapanış mitinginde, çeşitli ülkelerden gelen ulusal delegasyonlar, birer konuşma yaptılar. Türkiye Ulusal Barış Delegasyonu adına da, Yavuz Çizmeci, büyük coşku ve tezahüratla karşılanan şu konuşmayı yaptı:

"Türkiye barış güçleri ve barışseverleri olarak, Türkiye Barış Derneği, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ve Türkiye İşçi Partisi temsilcileri adına, toplantıya katılan, Belçikalı, Avrupalı ve Türkiyeli tüm barışseverleri dostça selamlıyoruz.

"Soğuk savaş bulutlarının yeniden toplanmaya başladığı bir dünyada yaşamaktayız. Ancak, dünya barış güçlerinin zorlu çalışmasıyla, siyasal ve askersel alanlarda, güçlü ve kalıcı bir barışın sağlanması yolunda ileri adımlar atılmıştır. ABD'nin Avrupa'ya Pershing-2 ve Cruise füzelerini yerleştirme girişimi, dünya ve Avrupa barışını tehdit etmektedir.

"Bu füzelerin yerleştirilmesini sağlamak için kullanılan 'Sovyet tehdidi" iddiası, bizce ipliği pazara çıkmış bir uydurmadır.

"Bizler, Türkiye'nin barış güçleri olarak, Belçika da dahil olmak üzere, herhangi bir Avrupa ülkesine bu füzelerin yerleştirilmesine şiddetle karşıyız. Bu füzelere karşı, Türkiye'de yürüyüşler, mitingler örgütledik. NATO Karargahı'na füzelerin yerleştirilmesini protesto için binlerce kart gönderildi.

"Türkiye barış güçlerinin temsilcileri olarak bizler, sizlerle, yani Belçika'nın barışsever halkıyla, Avrupa'nın barışsever halklarıyla birlikte, Amerikan Pershing-2 ve Cruise füzelerine ve silahlanmaya karşı çıkıyoruz.

"Ve barıştan yana olan tüm dünya halklarını da bu protesto eylemlerini desteklemeye çağırıyoruz.

"Belçika'nın, Avrupa'nın ve dünyanın barış güçlerini Türkiye'den tekrar selamlıyor ve bir daha haykırıyoruz: Avrupa topraklarında Amerikan ölüm füzelerine hayır!"

Bu konuşmadan ayrı olarak Türkiye barış delegasyonu üyeleri, Amerikan nükleer füzelerinin Belçika topraklarına yerleştirilmesine karşı çıkması dileğiyle Belçika Başbakanı Wilfrid Martens'e de bir telgraf çektiler.

Boran: "Halkımız yokolma tehdidiyle karşı karşıyadır"

Türkiye demokrasi ve barış güçlerinin, Avrupa'ya yerleştirilmek istenen yeni Amerikan "ölüm füzelerine" karşı tüm yurt düzeyinde yürüttüğü kampanya başarıyla sonuçlandı. Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ve Barış Derneği tarafından ortaklaşa planlanarak yürütülen kampanya geniş demokrasi güçlerinin, onların yığınsal örgütlerinin desteğini kazandı. Kampanya, anti-faşist güçlerin emperyalizmin planlarına karşı aktif eylem birliğinin ürünlerini sergiledi.

NATO Bakanlar Konseyi'nin Brüksel'deki toplantısından önce TİP Genel Başkanı Boran da bir demeç vererek yeni savaş planlarının reddedilmesini istedi. Boran şöyle dedi:

"Yarın Brüksel'de Türkiye'yi çok yakından ilgilendiren, Türkiye için yaşamsal önem taşıyan bir konu görüşülecek, bir karara bağlanmaya çalışılacaktır. Türkiye bugün, hergün işlenen ve sayıları durmadan artan kanlı saldırıların, cinayetlerin dehşeti içindedir. Bu yüzden dış dünyada olup bitenler konusunda yeterince duyarlı olamamaktadır. Ama yarın Brüksel'de yapılacak NATO toplantısında konuşulacak olan nükleer füzeler konusu gelecekte Türkiye'nin beş, on, yüz değil, yüzbinlerce, belki milyonlarca yurttaşının, halkının birnükleer savaşta bir anda yokolup gitmeleriyle ilgilidir. ABD yeni yaptığı Pershing-2 ve Cruise adını verdiği füzelerini NATO üyesi devletlere milyarlarca dolar karşılığı satmak ve bu füzeleri o ülkelere yerleştirmek istemektedir.

"Füzelerin yerleştirilmesi planlanan ülkelerden biri de Türkiye'dir. Türkiye yarın NATO toplantısında ABD'nin bu isteğini mutlaka reddetmelidir. Genel bir silahsızlanmadan, yumuşamadan yana bir politika izlemek, Avrupa'da ve Ortadoğu'da barışı koruyup güçlendirmek yolunda atılacak adımlar Türkiye'nin çıkarınadır.

"Ülkemizin çıkarları doğrultusunda ABD'nin dünya barışını tehdit eden bu yeni planı mutlaka reddedilmelidir."

MSP'NİN GÖREVDEN ALDIĞI AYTEMİZ, ÇALIŞMA BAKANLIĞI MÜSTEŞAR ADAYI

MHP destekli AP hükümetinin birbiri ardına, büyük bir acelecilikle yaptığı tayinler ve atamalar, devlet kurumlarının nasıl bir gerici-faşist saldırıyla karşı karşıya olduğunu gösteriyor. Yapılan tayin ve atamalar, AP hükümetinin MHP tarafından hangi koşullarla desteklendiğinin de kanıtı durumundadır. AP hükümeti, bir bakıma da, CHP ağırlıklı hükümetin faşist kadroları devlet mekanizması içinden temizlemekte gösterdiği cesaretsizliği, ilerici-demokrat çalışanları sokağa atmakta göstermemektedir...

MHP destekli AP hükümetinin Çalışma Bakanlığı'na müsteşar yardımcısı olarak getirmeyi planladığı Sabri Aytemiz adlı kişi de, bu saldırının bir halkasıdır. Sabri Aytemiz, Birinci MC döneminde de bu görevde bulunuyordu ve müsteşardan daha da etkili bir konuma sahipti. MHP ve MİSK ile çok yakın ilişkiler içinde bulunan Aytemiz, MSP'nin elinde bulunan Çalışma Bakanlığı'nda gölge müsteşarlık görevini MHP doğrultusunda kullandığı gibi, MSP ile anlaşmazlığa düşmüş ve görevinden alınmıştı.

Sabri Aytemiz'in "kusuru" yalnızca faşist bir niteliğe sahip olarak tanınması değildir. Aytemiz, Kahramanmaraş katliamı sırasında, "üç hilal"li amblerlerle süslettirdiği çin, K.Maraş'taki işyerlerini saldırılardan korumayı da başarmıştı!...

Sabri Aytemiz'in, Birinci MC döneminde de iş müfettişleri üzerinde uyguladığı antidemokratik baskıları, AP azınlık hükümetidöneminde daha da yoğunlaştıracağı ve MİSK'e bağlı sendikalara arka çıkacağı belirtilmektedir. Özellikle İSDEMİR ve Seydişehir gibi önemli işçi merkezlerindeki toplu sözleşmelerde bu işlevinin daha öne çıkması beklenmektedir

Sabri Aytemiz gibi MHP'lilerin yuvalandıkları yerler, umarız AP hükümetinin "ılımlılığı"nı bekleyenler için uyarıcı olur!

86 günden beri süren grev bitti:

Marmara tersanesinde mücadeleyi işçiler kazandı

DİSK'e bağlı LİMTER-İŞ Sendikası'nın İzmit/Yarımca'da kurulu Marmara Tersanesi grevi sona erdi. 86 gün süren grev sonunda tersane işçileri mücadelelerini başarıyla noktaladılar.

Uzun yıllar ilerici sendikal örgütleri DİSK'ten koparılan tersane işçileri artık kendi sendikalarında örgütlenerek sarı ve korsan sendika Dokgemi-İş Sendikasına hayır dediler.

140 işçinin çalıştığı Marmara Tersanesi'nde 12 Eylül 1979 tarihinde grev ilan edilmişti. Grev süresince İzmit ve çevresinden işçiler, sendikalar ve demokratik kitle örgütleri yoğun bir şekilde destek sağlamışlardı. Sendika 3 aya varan grev süresince grev alanını bir okul olarak kullandı. İşçilerin mücadele kararlılığının daha da yükseltilmesi amacıyla eğitim ve seminerler yapıldı. Sözleşme sonucu işçiler ekonomik haklarını daha da yükselttiler. Tersane işçileri yeni mücadelelere hazırlanıyorlar.

Hacettepe Üniversitesi

TIP FAKÜLTESİNE NASIL ASİSTAN OLUNUR?

DENİZ İPEK

Diyelim ki bir tıp fakültesinde öğrencisiniz. Diyelim ki bu yıl fakülteyi bitirip hekim oldunuz ve bitirdiğiniz fakültenin bölümlerinden birisine asistan olarak girmek istiyorsunuz. Yapacağınız şey, herhalde 1750 sayılı Üniversiteler Yasası'nı açıp ilgili maddeleri okumak, ona göre gerekli koşulları sağlıyorsanız asistan sınavına başvurmaktır. Sınavda da başarılı olursanız asistanlığa başlamak için önünüzde herhangi bir yasal engel kalmamış demektir.

Ancak eğer sözü geçen fakülte Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi ise, bu süreç böyle işlememektedir. Kendilerinden tutarlı bilim adamı olmaları beklenen öğretim üyeleri yasadışı baskılar uygulamaktadırlar. Bu baskılar, bu yılki sınavlarda çok açık bir biçim almıştır. Öğrenciliklerinde forumlara katıldıkları, beğenmedikleri tıp eğitimini eleştirdikleri için, genç hekimlerin asistan olma haklarına çeşitli yöntemlerle saldırılmaktadır.

NASIL BAŞLADI?

Hacettepe Tıp Fakültesi, yıllardır gerici çevrelerin denetlemeye çalıştığı, ama hem öğrenciler, hem çalışanlar arasında ilerici potansiyelin yüksek olduğu bir okul. Son yıllarda, burjuvazi burayı başka biçimlerde denetim altına almaya çalışıyor. Yöneticiler, başlangıçta arkasına saklandıkları "demokratik" görüntüsünden sıyrıldılar, açıkça ilericilere cephe alıyorlar. İşte asistan seçimlerinde oynanan oyunlar, bu gelişmelerin bir parçası olarak değerlendirilmelidir.

Geçen yıl okulu bitirip hekim olan öğrencilerden bir grup, öğrenciliklerinin son yılında bir yıllık hazırladılar. Ancak bu yıllıkta çeşitli mitinglerden, forumlardan fotoğraflar yer alıyordu. Sulu şakalar yerine de Nazım Hikmet'in şiirleri konulmuştu. Kazanların kaynatılması için böyle bir girişim yeterliydi. Yıllık komitesinde görev alan öğrencilerin adları dekan tarafından bütün bölümlere dağıtıldı, hekim oldukları zaman asistan olarak kabul edilmemeleri istendi. Senatonun seçtiği sınav jürileri de bu istekleri karşılayabilecek biçimde düzenlendi.

1979 yılı mezunlarının alınacağı ilk sınavlar Temmuz ayında yapıldı. Bölümlere kaçar asistan alınacağı önceden açıklanmadı. Ancak bu sınavlarda, her yıl sekizden az asistan almayan bölümlerin az asistan aldıkları dikkat çekti. İhtiyacı daha fazla olduğu halde, örneğin Toplum Hekimliği bölümüne dört, pediatri bölümüne yalnızca iki hekim asistan olarak kabul edilmişti. Çünkü, toplum hekimliği asistan sınavının beşinci sırasını, pediatri bölümünün asistan sınavının da üçüncü sırasını kara listeye alınan hekimler kazanmıştı!...

1979 yılının ikinci sınavları dört ay sonra, Kasım ayında açıldı. Önceki sınavlarda alınmayan bir yıllık komitesi üyesi, yeniden Toplum Hekimliğine başvurdu.

> HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YIL SONUNDA HAZIRLADIKLARI YILLIKTA ÇEŞİTLİ MİTİNGLERDEN FORUMLARDAN FOTOĞRAFLAR VE NAZIM HİKMET'İN ŞİİRLERİNİN YER ALMASI ÜZERİNE, YILLIK KOMİTESİNDE YER ALAN ÖĞRENCİLERİN ASİSTAN OLMA HAKLARI ANTİDEMOKRATİK BİR BİÇİMDE KALDIRILDI.
>
> ÖĞRENCİ TEMSİLCİLİĞİ YAPAN BİR ÖĞRENCİNİN ASİSTANLIĞI FAKÜLTE YÖNETİM KURULUNCA KALDIRILDI. ÜSTELİK AYNI ÖĞRENCİ ASİSTANLIK SINAVINI BİRİNCİLİKLE KAZANMIŞTI.

Bu sınavlar da yapıldı ve "istenmeyen aday" üçüncü sırayı kazandığı için, bölüme iki kişinin asistan olarak alındığı açıklandı! Oysa, sınav öncesi Toplum Hekimliği Bölümü'nün dört-beş asistana gereksinimi olduğu açıklanmıştı.

YA ESKİ ÖĞRENCİ TEMSİLCİSİ?

Olaylar bu kadarla kalsa, iş kitabına uydurulduğu için, fazla ses çıkmadan kapanacaktı. Ancak, Toplum Hekimliği asistan sınavını kazanan iki hekimden birisinin, üstelik sınavı birincilikle başaran Dr. Bekir Kuru'nun öğrenci temsilciliği yaptığı ortaya çıkınca işler karıştı. Sınavı kazanmış olduğu için artık Dr. Bekir Kuru'nun asistan olması hukuken engellenemezdi. Ama fakülte yöneticileri, ellerinden geleni yapma kararındaydı. Fakülte yönetim kurulunda bu konu görüşüldü. Asistan temsilcisinin hukuken olanaksızlığını göstermesine karşın, Dr. Bekir Kuru'nun asistanlığına karar alınmadı ve konu fakülte kuruluna gönderildi. Fakülte kurulunda ise, dekan ve yandaşları ezici bir çoğunlukla yasalara aykırı bir uygulama ile Dr. Bekir Kuru'nun asistan olamayacağı kararını çıkardılar. Gerekçe olarak, eski öğrenci temsilcisi olması nedeniyle öğrenci olaylarına karışmış olması gösteriliyordu. Bütün bu gelişmeler sırasında dekan ve fakülte kurulu üyelerinin çoğu, konunun danıştaydan döneceğini, böyle bir uygulamaya hukuken yetkileri olmadığını kabul ediyorlardı.

NE OLACAK?

Öyle anlaşılıyor ki, kartlar artık açık oynanmaktadır. Sınav jüresinin üyelerinden birisi açıkça, "Öteki aday için bize bilgi verildi, bu nedenle kazananları iki kişi olarak açıkladık, üçüncüyü almadık. Eğer bu aday için de bilgi verilseydi, gerekeni yapardık, standardı öyle yükseltirdik ki, profesör gelse giremezdi" diyebilmektedir.

Bu olaylardan egemen çevrelerin beklediği iki şey vardır: Birincisi, öğrencilere göz dağı vermek, "Bakın siz de yaramazlık yaparsanız, sizi de asistan olarak Hacettepe'ye almayız" demek, böylelikle öğrencilerin demokratik muhalefetini baskı altına almak. İkinci amaç ise, ilerici-demokrat olarak tanınan bölümleri ve öğretim üyelerini baskı altına almak, "gerektiğinde asistan kadrolarınızı kesebiliriz, bölümünüzü kapatırız" diye üstü kapalı olarak tehdit etmek. Böylece üniversitenin akademik olarak egemen sınıflardan bağımsız olması ve bilimsel doğruları savunması engellenmek istenmektedir.

Egemen sınıflar, her zaman bilimi kendi doğrultularında kullanmak istediler, bilim adamlarını yalanlarına ortak olmaya çağırdılar. Ama karşılarında Sokrat'ı buldular, Galile'yi buldular, Server Tanilli'yi buldular. Üniversiteyi dikensiz gül bahçesi yapmak, böylece bir yandan kendilerine kâr getiren, bir yandan da kendi ideolojilerini yayan bir kurum haline getirmek isteyenler başarılı olamayacaktır. Demokratik üniversite için uğraşan öğrenciler, asistanlar, öğretim üyeleri ve tüm üniversite çalışanları, yaptıkları haksızlıkları onların yanlarına bırakmayacak!

YSE işçileri hakları için direniyor

MHP destekli Demirel iktidarı, hiç vakit geçirmeden işçi sınıfı ve emekçi halka, onların örgütlerinde dört bir yandan saldırıya geçti.

Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD), Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ve benzeri sermaye örgütlerinin açıkladığı istemler hükümet programı olarak somutlaşırken, Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanı Ahmet Karayiğit'e de MİSK'i güçlendirme görevi verildi.

MHP'YE OLAN BORÇ ÖDENİYOR

Karayiğit, bakanlık koltuğuna oturur oturmaz ilk iş olarak Yol-İş Federasyonu'na bağlı olan ve ilerici işçilerin oluşturduğu YSE-İŞ Sendikasının 5 Kasım 1979 tarihinde, üyesi 40 bin işçi adına imzaladığı toplu iş sözleşmesini yürürlükten kaldırdığını açıklayıverdi.

Oysa toplu iş sözleşmesinin geçersizliğine karar verecek olan tek organın iş mahkemeleri olduğunu hakan Karayiğit çok iyi bilmektedir. Ancak önemli olan yasalar değil MHP destekli AP hükümetinin yeni bakanının sinsi niyetlerinin yaşama geçirilmesidir. Ankara 9'ncu İş Mahkemesi hakanın bu işlemini yasa dışı bularak tedbir kararı verdi.

İş mahkemesinin bu kararı taraflara duyurulmasına karşın bakan Ahmet Karayiğit 29 Kasım 1979 günü tabela sendikası halinde olan ve faşistlerin yönetiminde bulunan Köy YSE-İş Sendikası ile 24 saat içerisinde toplu iş sözleşmesi imzaladı.

Köy YSE-İş Sendikası yöneticileri ve bakan şu günlerde bu sendikayı özenle "bağımsız" olarak lanse etmeyi de ihmal etmediler. Oysa 25 Mayıs 1979 tarihli "Hergün" gazetesinde beş sütun üzerinden yer alan haberde de açıklandığı gibi adı geçen sendika MHP'nin güdümünde bulunan ve birçok cinayete adı karışan MİSK'e katılmıştı.

Yasalara ve son mahkeme kararına rağmen Karayiğit YSE işçilerine saldırıyı daha da arttırdı. 30 Kasım 1979 gün ve 1929 sayılı bir genelgeyi YSE Genel Müdürlüğü'nün tüm işyerlerine göndererek Köy YSE-İş ile imzaladığı sözleşmenin gereğinin yapılmasını emretmekteydi. İşin ilginç yanı genelgenin Ankara'daki bölge işyerlerine gönderilen nüshalarına bir not düşülerek "mahkemenin tedbir karara verdiği, ikinci bir emrin beklenmesi" önerilmekteydi. Ankara dışındaki bölge müdürlüklerine gönderilen aynı genelgede ise bu nota bilinçli olarak yer verilmemiş, imzalanan korsan sözleşmenin hemen uygulanması istenmiştir.

YSE işçileri Karayiğit'in "MİSK'leştirme" planına direniyor

MİSK'e üye kazandırmak misyonunu yüklenen ve "ılımlı bir adamdır" diyerek rehavete erişen kimi yazarların yutturmacalarına karşın, bakan Karayiğit, MHP'ye hükümete verdiği desteğin karşılığını böylece kendi alanında ödemeye koyuldu.

Köy İşleri Bakanı'nın yetkili sendika olan ve 40 bin ilerici işçiyi barındıran YSE-İŞ üyelerini MİSK'e kazandırma planı pratikte işlemedi. Köy YSE-İş ile imzalanan sözleşmenin derhal uygulanmasını emreden genelgeye gelen yanıtlar Karayiğit ve yardakçılarının sevinçlerini kurşaklarında koydu. YSE bölge müdürlerinden gelen yanıtlarda, faşist sendikanın o bölgedeki işyerlerinde hiçbir üyesi bulunmadığı resmi yazılarla açıklandı. Örneğin Samsun Bölge Müdürü, Bakan'a gönderdiği resmi yazıda "bölgemizdeki işyerlerinde hiçbir işçi sizin sözleşme imzaladığınız sendikaya üye bulunmadığından imzaladığınız sözleşme hükümlerinin uygulanmasına olanak bulunmamaktadır" demiştir. Yine örneğin Ankara Valiliği Bakan'a 11 Aralık tarihinde gönderdiği yazıyla aynı içerikli açıklamayı yaptı. Kayseri, Antalya ve diğer bölge müdürlüklerinden aynı içerikte yazılar Bakan'a gönderildi.

YASA TANIMAZLIĞIN SINIRI YOK

Bir iktidar bir kez yasa tanımazlığa girince nerede duracağını kendisi de hesaplayamaz. Nitekim YSE işçilerine başlatılan saldırıda da yasa dışılığın tüm sınırları aşıldı. Bilecik İl müdürü olan MHP yanlısı Nihat Turan makam odasından Köy YSE-İş şubesinin müteşebbis heyetini oluşturup atayarak görevlendirmiş, yeni heyetin oluştuğunu bir genelgeyle işyerlerine bildirmiştir. YSE-İş Bilecik Şubesi bu saldırıya karşılık 10 Aralık'ta bir günlük "yasalara saygı"direnişine geçmiş, direnişe tüm işçilerin katılımı, faşist hesapların sahiplerini yalnızlıklarıyla başbaşa bırakmıştır.

Saldırı diğer bölgelerde de gündeme getirilmiş, Antalya YSE Bölge Müdürü de 35 kadrolu, 55 mevsimlik olmak üzere 90 işçinin işine son verirken, Trabzon'da da devreye yeni vali sokuluyordu. Trabzon valliğine getirilen Ali Rıza Yaradanakul ayağının tozuyla yasalara uygun olarak açılan sınav sonucu dalmı kadroya geçirilen 103 muvakkat işçinin ücretlerinin ödenmesini engellemiş, yapılan sınavları da geçersiz sayma cüretini göstermiştir.

YENİ BAKANLAR NASIL TANITILDI

Hükümet kurulduktan hemen sonra "ilerici" bazı yazarlar yeni bakanların ılımlı isimler olduğunu yazarak, hükümetin ve kabine üyelerinin hangi sınıf adına görev yaptıklarını unutturma işlevini yüklendiler. Bu kişiler üzerine umut bile inşa etmeye çalıştılar.

Bunlardan biri Oktay Akbal oldu. Sosyalistlere yer yer akıl vermeye pek meraklı olan yazar Cumhuriyet'teki köşesinde kabinenin açıklanmasından sonra yazdığı bir yazısında yeni bakanların bazısıyla tanışıklığı olduğunu ve bunların "ılımlı", "olumlu" kişiler olduğunu belirterek bunlardan birinin de Ahmet Karayiğit olduğunu açıklıyordu. Akbal, bu bakanla yıllar önce Afyon'da tanışıp gezdiğini, bu kişinin uyanık ve çalışkan biri olduğunu yazdı. Daha yıllar önce Akbal'ın "dikkatini çeken" bu kişinin önemli bir yere geleceğini sezdiğini de kaydetti yazar. Akbal'ın kapalı bir övgü ile sözettiği bu bakan şimdi gerçekten önemli bir yere gelerek 50 bini aşkın YSE işçisine saldırıya geçmiş bulunuyor. MİSK'e, MHP'ye, AP'ye ve övgü dizen dostlarına hayırlı olsun Ahmet Karayiğit. Ancak YSE işçileri bu bakanın ve yardakçılarının yakasını bırakmayacak, saldırıları örgütlü güçleriyle boşa çıkaracak güçtedir. Faşist saldırganlar hesapladıkları sonucu alamayacaklardır. Çünkü işçi sınıfının bir parçası olan YSE-İş üyesi işçiler örgütlü mücadelenin bilincinde ve içinde bulunuyorlar.

EKONOMİ HABERLER

ECZACIBAŞI YENİ BİR ANONİM ŞİRKET OLUŞTURDU

İstanbul'da Eczacıbaşı Holding'in katkısıyla 100 milyon lira sermayeli yeni bir anonim şirket kuruldu. "Finsan Finansman Sanayi ve Ticari Yatırımlar A.Ş." adıyla kırılan şirket yapı malzemeleri, sıhhi tesisatlar, kimyevi maddeler, ilaç, tarım ürünleri, konserveler ve her türlü gıda maddelerinin satışını gerçekleştirmek gibi kârlı bir faaliyetin yanısıra dışsatıma yönelik üretim ve satış işlemlerinin de finansmanıyla uğraşacak. Şirket sermayesinde Mehmet Nejat Eczacıbaşı'nın 8 milyon 551 bin liralık, Kemal Eczacıbaşı'nın 227 bin liralık, Malik Eczacıbaşı'nın 730 bin liralık ve Mehmet Şakir Eczacıbaşı ile Haluk Eczacıbaşı'nın da 246'şar bin liralık hisseleri bulunuyor.

PETROL POLİTİKASININ FATURASI ÖDENİYOR

1979 yılında izlenen petrol politikaları dolar olarak ithalat rakamlarına yansımaya başladı. Kesinleşen resmi verilere göre, Türkiye'nin bu yılın Ocak-Ekim dönemindeki ham petrol ithalatı 743,2 milyon dolar oldu. Bu miktar, geçen yılın eş dönemindeki 863 milyon dolarlık ham petrol ithalatına göre yüzde 14 daha az. Buna karşılık ithal edilen fuel-oil, motorin, petrol gazlarına ilişkin rakamlar 1978'e göre önemli bir artış olduğunu gösteriyor. Geçen yılın ilk on ayında petrol ürünleri ithalatı 241,5 milyon dolar düzeyindeyken, bu yıl 584 milyon dolara çıktı.

ABD'YE ÖDENEN BORÇ FAİZ ORANLARI YÜZDE 8'İ AŞIYOR

Türkiye'nin Birleşik Amerika'ya olan uzun vadeli 195,4 milyon dolarlık borcu geçtiğimiz hafta içinde ertelendi. Borç erteleme anlaşmasına göre,Türkiye, uzun ya da orta vadeli borçlar için uygulanan, 4 yılı ödemesiz 9 yıllık bir erteleme programını kabul etti. ABD'ye yılda yüzde 2,5 ile yüzde 8,25 arasında değişen oranlarda faiz ödemesi yapılacak.

YATIRIMLAR 1979'DA DA KONUT SEKTÖRÜNDE YOĞUNLAŞTI

1979 yılında, kamu ve özel kesim tarafından gerçekleştirilen yatırımların ulaştırma ve konut sektörlerinde yoğunlaştığı belirlendi. 1979 yılı Programı'nda, toplam yatırımların yüzde 16'sını oluşturması öngörülen konut yatırımları yüzde 21'e yaklaşırken, ulaştırma yatırımlarında yüzde 17,6'lık program hedefine karşın yüzde 20'ye ulaşıldığı saptandı.

MAHKEME ELİYLE ALDIĞIMIZ TEKZİPTİR

CEVAP VE DÜZELTME

Derginizin 17 Eylül 1979 tarihli sayısının 9.cu sahifesinde "Ağında faşist tezgah"başlığı ile yayınlanan ve tamamı ile yalan ve iftira'dan ibaret olan yazınızın muhatap olduğu namuslu ve fazilletli devlet memurları olarak, davranışlarınızın hesabı sizler gibi parti militanları ile değil adalet önünde hakedenlerden sorulacaktır.

Ağın'da faşisst tezgah değil adeletin yılmaz ve sarsılmaz inancı ve onun temsilcileri vardır. Ancak memleketin huzur ve güvenliğini bozmaya yönelen her kim olursa olsun adalet önünde hesap vermeye ve cezasını çekmeye mahkümdür.

Derginizin mülkü ve adli hiç bir makamdan bilgi ve açıklama istemeye lüzum dahi hissetmeden olayda bomba kullanıldığını bilecek kadar bilgi sahibi olabilmekte ancak yazıyı yazan mütteri kişi hücuyetini açıklamak hususunda dahi medeni cesaret sahibi olmadığınıda kendini gizlemekte göstermektedir.

Patlama hadesesine anında bizzat jandarma komutanı tarafından müdahale edilmiş olup sanık Sedat Sarıoğlu patlamaya müteakip olay yerinde jandarma komutanı tarafından yakalanmıştır.

Parti binasındaki mevcut dergi, gazete, kitap, ve broşürlere bizzat tarafımdan hadise sonrası elkonulmuş; Propaganda mahiyetinde görülen kitap, dergi ve broşürler sıkıyönetim savcılığına gereğinin ifası için sanıklarla birlikte gönderilmiştir.

Bir Cumhuriyet Savcısının asli görevi sanıkları falakaya çekmek olmayıp suç delilleri ile birlikte mahkemeye sevk etmektir. Olayın sanıklarında suç delilleri ile birlikte Elazığ Sıkıyönetim savcılığına gönderilmişlerdir.

Derginizdeki yazı ile olayla hiç ligisi olmuyan namuslu ve dürüst öğretmen ve öğrenciler kasıtı olarak hadiseye karıştırılmak istenmiştir.

Basın ahlak yasasının ve hedef aldığı kişilerin meslek, hayslyet ve şerefinin varlığını unutmamak gerektiği hususunu göz önünde tutacağını umar açıklamalarının aynı sahifede aynı puntoda yayını rica ederim.

Erol Canözkan
C.Sav.Yrd.
Ağın İmza

2.10.1979

İran:

Emperyalist provokasyonda yeni halka

İran ile ABD arasında, Tahran'da bir "casusluk merkezi" olduğu iyice açığa çıkan ABD Büyükelçiliği'nin işgali dolayısıyla çıkan gerginlik sürüyor. Halk katili devrik Şahı bağrına basan ABD, İran halkının tepkilerine karşı önce tehdit yolunu denedi. Hint Okyanusu'ndaki uçak gemileri Basra Körfezi çevresine yaklaşırken, 6. filonun Doğu Akdeniz'e doğru yol aldığı açıklandı. ABD, rahat rahat İran'a askeri müdahale yapabileceğini ve böylece işbirlikçisi Şah eskisinin devrilmesiyle ve İran'ın yitirilmesiyle sarsılan konumunu güçlendirebileceğini sanıyordu. Ancak dünyabarış ve ilerleme güçlerinin sert tepkisi ABD'ni şimdilik böyle bir müdahaleden vazgeçmeye zorladı.

Şeriatmedari

Ayetullah Humeyni

ABD'nin İran'a askeri müdahaleden vazgeçme belirtilerinin ortaya çıktığı sıralarda, İran'da yeni bir "iç savaş" provokasyonunun da ortaya çıktığı görüldü. Daha önce Kürt ulusal hareketine karşı açık provokasyonlar düzenleyen ABD, bu kez de İran'daki bir etnik çatışmayı kışkırtma yolunu seçmişti. Tercüman Gazetesi'nin sürekli "Türkler Humeyni'ye karşı savaşıyor" imajını yaratarak Türkiye halkını da İran'daki antiemperyalist yönetime karşı kışkırtmak istediği olay, Şeriatmedari öncülüğündeki gerici dinsel kanadın yeni bir gerici ayaklanma başlatma girişiminden ibaretti.

Kürt ulusal hareketi ile ilgili demokratik bir çözüme yaklaşıldığı ve gerici yönü ağır basan Bazergan hükümetinin görevi bırakmak zorunda kaldığı İran'da ABD emperyalizmi kuşkusuz yeni entrika ve kışkırtmalara gerek duyuyordu ve bunda da kendisine yardımcı olabilecek kişi, dini liderlerin en gerici kanadının çete reisi Şeriatmedari'den başkası değildi.

ABD'nin İran'da giriştiği bu kışkırtma harekatının nedeni de salt Tahran'daki casusluk merkezinin basılması ile de ilgili değildi. Azeri halkın Humeyni yönetimine karşı kışkırtılma denemesi, ABD'nin İran'da oluşan yeni durum üzerine yaptığı geniş kapsamlı bir planın sadece bir parçasından ibaretti. ABD emperyalizmi İran'da "casusluk merkezi baskını" olayından önce de çeşitli provokasyonlar düzenlemiş, ancak bunlar İran'ın kararlı yurtsever devrimci güçleri tarafından bir bir geri teptirilmişti. "Casusluk merkezi baskını" olayından tam iki ay önce 8 Ekim 1979'da Yürüyüş 235. sayısında bu konuda şöyle yazıyordu: "Washington'da general Newsam başkanlığındaki bir grubun geçen Mayıs ayında İran'da yıkıcı faaliyetlerin yürütülmesi için görevlendirilmesinden sonra, bu faaliyetleri Humeyni'ye karşı en gerici dinsel kanadın lideri Şeriatmedari'nin yükseltilmesine yöneldiği bildiriliyor... Çamran eliyle kurulan yeni istihbarat örgütlerinin İran Kürt ulusal hareketine karşı düzenlenen provokasyonlarda başı çektiği, böylece bir yandan Humeyni'nin yıpratılarak Şeriatmedari grubunun etkinliğinin artmasının sağlandığı da verilen haberler arasında.."

Bu haber ve yaptığı değerlendirmenin doğruluğu son olaylarda kanıtlandı. Şeriatmedari'nin başını çektiği gerici provokasyonun gerekçesi de yeni İran Anayasasıydı. Ülkedeki tüm ilerici-yurtsever güçlerin, bu arada İran işçi sınıfının partisi TUDEH'in desteklediği ve halkın büyük çoğunluğu tarafından onaylanan yeni Anayasa ile "etnik gruplara haksızlık yapıldığı" iddia ediliyordu. İddiaların kaynaklandığı yer ise kuşkusuz tüm bu provokasyonların başdüzenleyicisi ABD ve onun İran'daki karşı-devrimci işbirlikçileriydi.

Ancak "Azeri isyanı" provokasyonundan sonra ortaya çıkan belirtiler, bu provokasyonun başarı şansının az olduğunu gösteriyor. Bunda da en büyük pay, kuşkusuz İran devrimine aktif olarak katılmış olan ilerici Azeri halkının uyanıklığının, TUDEH'in bir kolu olarak örgütlenen Azerbeycan Demokrat Partisi'nin devrimci politikasınındır. Tebriz'de işgal edilen Radyo-TV binasının karşı devrimcilerin elinden burjuva basınında "Humeyni yanlıları" olarak tanıtılan ilerici Azeriler tarafından alınması bunun bir kanıtıdır. Ortadoğu'daki en güçlü jandarmasını yitirmenin acısıyla çok yönlü saldırılarda bulunan ABD emperyalizminin planlarının gerçekleşmesine anti-emperyalist, ilerici İran halkı izin vermeyecektir. Olaylar bunu kanıtlıyor.

ABD Nikaragua'da işbirlikçi arıyor

Amerika Birleşik Devletleri'nin Nikaragua'daki ilerici yönetimi yıpratmak için özel sermaye çevreleriyle organik bağlar kurduğu ve bu ülkede özel girişimciliği teşvik ettiği bildirildi.

Somoza diktatörlüğünün yıkılmasından sonra kurulan Yeniden Kuruluş Hükümeti'nin programında özel girişimcilikten çok halk ekonomisine önem verilmesi üzerine, bu ülkede sarsılan çıkarlarının tümüyle kurutulacağını gören ABD emperyalizmi, ülkede çokyönlü karşı devrimci girişimlerde bulunuyor. Nikaragua hükümetinin bir sözcüsü, bir süre önce emperyalizmin ülkede etkinlik sağlamak için Nikaragua'lı sosyal demokratları desteklediğini açıklamıştı. Son olarak ABD Dışişleri Bakan vekili Vaky'nin yaptığı bir açıklamaya göre ABD hükümeti Nikaragua'daki özel girişime 75 milyon dolar kredi açma kararı aldı. Bu kararın "Nikaragua'da Küba'dakine benzer bir gelişmeyi engellemek" amacıyla alındığı belirtildi. Nikaragua'da özel girişimi yeniden palazlandırarak politik iktidar üzerinde etkin olmasını sağlamaya çalışan ABD'nin uzun vadede ülkeye yeniden sermaye olarak girmeyi, böylece Somoza diktatörlüğünün ulusal güçler tarafından devrilmesiyle ortaya çıkan Nikaragua'nın antiemperyalist konumunu etkinsizleştirmeyi ve giderek yok etmeyi amaçladığı bildirilliyor.

Yunanistan ve Fransız KP'leri AET'nin genişletilmesine karşı

AET'yi genişleterek Avrupa halkları üzerindeki tekelci egemenliği sağlamlaştırma ve Ortak Pazar'a politik bir blok niteliği kazandırma girişimlerine karşı kıta emekçilerinin ve onların öncü örgütleri komünist partilerinin eylem birliği geliştiriyor. Yunanistan ve Fransız Komünist Partileri, 1 Aralık'ta yayınladıkları ortak bir çağrı ile, AET'nin genişletilmesine karşı çıktıklarını açıklayarak, tüm emekçileri bu yeni plana karşı mücadele birliğine çağırdılar.

AET'nin genişletilmesine karşı izlenecek politika sorunu, bir süredir Avrupa komünist partileri arasında da tartışma konusu olmuştu. İspanya Komünist Partisi, AET'nin Avrupa emekçilerinin birliğini sağlayabilecek bir oluşum olabileceği gerekçesini öne sürerek, Topluluğun genişletilmesini savunuyordu. Bu politika önerisi, diğer komünist ve işçi partileri tarafından ısrarlı biçimde eleştiriliyordu.

Yunanistan ve Fransız Komünist Partileri'nin ortak çağrısında da, Yunanistan'ın AET'ye alınmasının ve örgütün genişletilmesinin, uluslararası işbirliğinin ve demokrasinin güçlenmesinin yararına olacağı görüşünün hatalı olduğu belirtilerek şöyle devam edildi:

"Yunanistan'ın Ortak Pazar'a katılması, ülkenin emperyalizme bağımlılığını pekiştirecek, halkın egemenliğinin daha da sınırlandırılmasına ve tekeller hükümetinin otoriter ve antidemokratik yöntemlerinin güçlenmesine yol açacaktır. Ayrıca Ortak Pazar ülkeleriyle rekabete girecek gerek sınai, gerekse tarımsal birçok sektörün yıkımına neden olacak, kent ve kırlardaki emekçilerin yaşam düzeyine ve çıkarlarına ağır biçimde vuracaktır.

"Ortak Pazar'ın genişletilmesi, Fransa için de, ekonomi, istihdam ve tüm toplumsal koşullar üzerinde ağır yaralar getirecektir. Sanayinin ve tarımın geniş kesimleri üzerinde ağır bir baskı yaratacaktır. Aynı zamanda, Topluluk kararlarının alınmasında oybirliği ilkesi yerine çoğunluk ilkesinin getirilmesine yardımcı olarak, uluslararası üstü süreci hızlandırmanın bir aracı olacaktır. Böylece iki ülke de, kendilerini, Atlantik blokunda politik ve askeri bütünleşme sürecinin içinde bulacaklardır."

Ortak açıklamada daha sonra, AET'nin genişletilmesinden sadece AET'nin başta F. Almanya'da olmak üzere en güçlü çokuluslu tekellerin kazançlı çıkacağı belirtelerek şöyle denildi:

"Tekellerin bu projesine karşı ülkelerimiz emekçilerinin yanıtı şudur: Kapitalist Avrupa'nın tekelci ve NATO'cu bütünleşmesine ve AET'nin genişletilmesine karşı ortak eylemleri ve savaşkan dayanışmayı geliştirmek."

5 kıtadan haberler

PINOCHET, ŞİLİ'NİN DEMOKRASİYE DÖNMESİNİ İSTEMİYORMUŞ!

1973 yılında Halk Birliği hükümetine karşı düzenlediği ABD patentli darbe ile yönetimi ele geçiren Şili'deki faşist cuntanın lideri Pinochet, ülkede "demokrasiye geri dönülmesini istemediğini" açıkladı. Darbeden bu yana yaptığı çeşitli açıklamalarda "Demokrasiye dönüş koşulların (!)" yaratmaya çalıştıklarını iddia eden faşist general, açıklamasında, askeri hükümetin aynı yolda yürüyeceğini de oelirtti. Şili'de işçi sınıfının ve emekçi yığınların toplumsal direnişine cinayet ve kanla karşı durmaya çalışan faşist cunta, BM'de yapılacak "İnsan hakları oturumu"na da "Şili de bu sorunun olmadığı" gerekçesiyle katılmıyacağını bildirdi.

NEW YORK'TA HER 5 SAATTE BİR CİNAYET, İKİ SAATTE BİR SALDIRI VE YEDİ DAKİKADA BİR HIRSIZLIK OLUYOR

ABD'nin en kalabalık kenti New-York'ta suç oranının önüne geçilemez bir biçimde arttığı bildiriliyor. ABD New York eyelatinde yapılan ve 1979'un ilk altı ayını kapsayan suç istatistiğine göre New York'ta her 5,75 saatte bir cinayet, her 2,25 saatte bir saldırı ve her yedi dakikada bir hırsızlık olayı meydana geliyor. Yine aynı istatistiğe göre suç oranları 1979 yılının ilk altı ayında, 1978'in ilk altı ayına oranla yüzde 4,8 artış gösterdi. ABD emperyalizminin çöküşünün göstergelerinden biri olarak kabul edilen bu istatistiğe göre New York, ülkenin "suç işleme merkezi" durumunda. Eyaletteki tüm suçların yüzde 82'si eyalet merkezinde işleniyor.

KANADA'DA RESMİ İŞSİZLERİN SAYISI 743 BİNE ULAŞTI

Kapitalist dünyanın en güçlü ülkelerinden biri olan Kanada'da işsizlik önüne geçilemez boyutlara ulaşıyor. Kanada'lı yetkililerin en kısa zamanda alınacak önlemlerle işsizliğin önüne geçileceğini iddia etmelerine karşın, sistem bunalımı işsizlerin sayısının gittikçe artmasına yol açıyor. Resmi verilere göre geçtiğimiz Ekim ayında Kanada'daki işsizlerin sayısı 743 bine ulaştı. Tüm çalışan nüfusun yüzde 7,4'ünü oluşturan bu rakamın tam olarak gerçekleri yansıtmadığı da kaydediliyor. Endüstri bölgesi olan Ontario kentinde ise tüm çalışanların yüzde 12,5'unun işsiz olduğu bildirildi.

Fransa: Gençlik mücadele saflarında

Gençlik: Bu konu Fransız burjuva basınının önde gelen konularından biridir. Yorumcular, sosyologlar, politikacılar sürekli olarak 18-25 yaş arasındaki 9,5 milyon genç Fransız kız ve erkeğinin sorunlarıyla uğraşırlar. Bu, genellikle üniversite ve yüksek okullardaki uyuşturucu madde olaylarıyla ve bu yaş grubunda suç oranındaki büyük artışlarla bağlantılı olarak yapılmaktadır. Sesler, çoğu zaman ikilem ve çözümsizlik içinde yükselmektedir. Gençliğin artık eskisi gibi olmadığı, eski ideallerini terkettiği ve toplumu olduğu gibi reddettiği biçiminde.

Çok değişik yönden, kısa süre önce Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi de konuyu ele aldı. Parti Politbüro üyesi Charles Fitermann'ın açıkladığı MK raporunda gençlik sosyolojik ya da psikolojik bir muamma olarak görünmüyor. Gençliğin ateşliliğinden yararlanma çağrıları da yok, ülküleştirme de. Fransız komünistleri, gençlerin sorunlarının kapitalizmin genel bunalımı ile sınıf çatışmalarının çerçeves içinde arıştırıyorlar ve bu bakış açısından bir dizi önemli belirleme ve sonuçlar ortaya çıkıyor.

FKP MK raporunda, genel bunalımın etkilerinin en başta işçi gençliği bulduğu gerçeği ifade ediliyor. Mücadele eylemlerinin sonucu olarak ulaşılan bazı göreli başarılar bile bu bunalım nedeniyle geriye itilebilmiştir. Örneğin 1975-76 öğrenim yılında üniversite ve yüksek okul öğrencilerinin yüzde 12,6'sı işçi çocukları iken, bu oran 1977/78 döneminde yüzde 10'a düşmüştür.

16 yaşındakilerin üçte biri bugün on sınıflı okulları diploma almadan bırakmaktadırlar. Ancak meslek eğitimi görmüş yüzbinlerce genç de bugün iş bulamamaktadır. İş bulma kurumlarına başvuran 1,4 milyon kişiden yüzde 55'i 25 yaşından daha küçüktür. Bunların üçte ikisi ise genç kızlardır. Tüm güçlüklere karşın bir işyeri bulabilen her iki gençten biri ise vasıfsız ya da çırak işçi olarak yasayla belirlenen asgari ücreti almaktadır. Ve bunlardan yüzde 40'ı da bir meslek eğitimi görmüş ve kalifiye çalışmaları gereken gençlerdir. Emekçi gençlerin büyük bir çoğunluğu sadece sınırlı ve günlük işlerde yardımcı işgücü olarak çalışıyor.

Burjuva basın organlarının "yitirilen kuşak"tan yakınmaları çok sayıda genç emekçinin, önceki yıllara göre artan ölçüde FKP'ye ve mücadeleci sendika CGT'ye yaklaşmalarından da kısmen kaynaklanmaktadır. Belfort Alstbom'daki işçi grevinde, Atlantik kıyısındaki tersanelerde yapılan grevlerde ya da gıda işyerlerinde pazar günü çalışmanın geri getirilmesi çabalarına karşı yapılan grevlerde gençlerin katılımları çok yüksek olmuştur. Anketler, genç erkek ve bayan işçilerin yüzde 42'sinin FKP'ni seçtiğini ve bunların 140 bininin de FKP üyeleri olduğunu göstermektedir.

Öğrenci gençlik arasında da FKP nin etkisi çoğalmaktadır. Her üç yüksek okul mezunundan biri, bugün, ilk işine girmeden önce uzun bir işsizlik dönemi yaşayacağını bilmektedir.

FKP, genç kuşağın ideallerine özel bir duyarlılıkla yaklaşıyor. FKP MK raporunda, burjuvazinin ve sosyal demokrasinin gerçek, varolan sosyalizme karşı saldırılarının gençliğin büyük bir bölümü üzerinde hiç etki yapmadığı belirtiliyor. Parti, gelecek günlerde çok sayıda gencin dünya görüşünü yeniden gerçekçi bir temel üzerine oturtmak için büyük çabalar gösterecektir. Fitermann, "gerçek midir" diye sormaktadır, "ki, gençlik devrimden ve zafer kazanmış sosyalizmden hiçbir şey bekleyemez? Durum bu değildir. Sosyalist ülkelerde açlık ortadan kaldırılmıştır, eğitim herkese açılmıştır. Sağlık herkes için bir hak haline gelmiştir. Çocukların çalışması kaldırılmıştır. Meslek eğitimi ve meslekte uzmanlaşma bir doğallıktır. İşsizlik ortadan kaybolmuştur. Eşit haklar güvence altındadır. Spor özendirilmektedir."

Raporda tüm partl örgütleri, özellikle işyerlerindekiler, gençlik arasında çalışmayı aktif biçimde desteklemeye çağrılmaktadır. Bu, kongresini 1980 Ocak sonunda yapacak olan Komünist Gençlik Birliği il yönetimleri tarafından sistematik biçimde teşvik edilecektir.

MK kararlarında FKP, gençliğe şu çağrıyı yapmaktadır: "Burjuvazinin sömürüsüne karşı sınıf mücadelesinde, işçi sınıfının saflarında, tüm bölgelerde kendi yaşamımızı ve geleceğinizi savunmak için yer alın!

Onbinlerci işsiz İngiliz ailelerinden biri

Kapitalist dünyada milyonlar başını sokacak konut bulamıyor

Kapitalist dünyada tekelci devletin ekonomik bunalımın yükünü emekçilerin sırtına yükleme, ekonominin askerileştirilmesini ve silahlanma masraflarını olağanüstü tırmandırma politikası, toplumsal bütçelerin gitgide daha çok kısıtlanmasına ve asgari düzeye indirilmesine yol açıyor. Bu, gelişmiş kapitalist ülkelerde de halkın temel gereksinmelerinin ticaret konusu yapılmasının sonucu olarak hiçbir zaman çözümlenmemiş olan konut sorunu gibi sorunların daha da ağırlaşmasına neden oluyor. Çalışabilir nüfusun hızla artışına karşın, emekçilerin vazgeçilmez bir yaşam düzeyini sağlayabilecek biçimde konut sorununun çözümü yolunda hiçbir adım atılamıyor. Konut sorununun çözümünü gerçekleştirebilecek sosyal programlar ise tekelci devletin gündemine hiçbir zaman girmiyor.

Konut sorununun çözümlenememesi, gitgide artan işsizlikle birleşerek, emekçilerin yaşam düzeyinde hızlı bir düşüşle sonuçlanıyor. Bugün örneğin İngiltere'de on binlerce ailenin başını sokacak bir konut bulamadığı hesaplanıyor. Fotoğrafta, onbinlerce işsiz İngiliz ailesinden biri görülüyor.

Sovyet 10. beş yıllık planının uygulanması kapsamında 1979 yılı içinde 102.5 milyon metrekarelik alanda konutların işletilmeye açılacağının açıklanması, emekçi halkın yaşam düzeyi açısından iki sistem arasında varolan çarpıcı karşıtlığı kanıtlıyor.

Dünya kapitalizmi için 1980 yılı büyük önem taşıyor. 1975 yılında dünya kapitalizminin dönemsel bunalımının iyice derinleştiği günlerde, gelişmiş kapitalist ülkelerin üye bulunduğu OECD,alınacak önlemlerle 1980 yılında bunalımın tümüyle aşılacağını öne sürmüştü. Buna karşılık, Londra "Economist" dergisi, bu yılın Temmuz sayısında bu öngörünün gerçekleşemeyeceğini, tersine 1975 bunalımının bile hâlâ tümüyle atlatılamamış olduğunu 1980 yılında yeni bir dönemsel bunalımın başlayacağını savunuyordu. Rakamlara dayalı yaşam pratiği ise bu yeni bunalım döneminin çoktan başladığını gösteriyor. ABD, Avrupa Topluluğu ülkeleri ve Japonya'da enflasyon oranındaki artışlar, üretimin düşmesi, yeni dönemsel bunalımın "1980'i beklemediğini" ve kapitalizmin 1980 yılına bağlanmış umutlarının tümüyle söndüğünü kanıtlıyor.

SSCB ve 1980

Ama, 1980 yılı, dünyanın diğer cephesinde, sosyalist dünyada yaşam pratiğine dayalı, geçmişin deneyimleriyle kendini kanıtlamış yeni ufuklar açıyor, sosyalist dünyanın insanlarına, güvenceli umutlar getiriyor. Sovyetler Birliği'nde yaşanan ekonomik gerçekler bunun kanıtlarından sadece biri. SBKP Merkez Komitesi'nin 27 Kasım'da yapılan olağan Plenumunda okunan "1980 yılına ait SSCB ekonomik ve sosyal gelişme devlet planı"na ve "1980 SSCB devlet bütçesi ile 1979 SSCB devlet bütçesinin yerine getirilmesi"ne ilişkin raporlar bu gerçeği bir kez daha somutladı.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi MK Plenumu, "1980 yılına ait SSCB ekonomik ve sosyal gelişme planı" ile"1980 devlet bütçesi"ni onayladı. Plenumda bir konuşma yapan SSCB MK Genel Sekreteri Leonid Brejnev, bu çalışmaların hazırlıklarını geçmişin başarılarıyla bağladı. Brejnev konuşmasında, 1980 yılının sadece geçen plan döneminin son yılı olmadığını, aynı zamanda gelecek beş yıllık planın da dayanacağı temel olduğunu vurguladı ve geçen beş yıllık plan döneminin somut başarılarını ortaya koydu. 10. Beş Yıllık Plan'ın dört yılında, 9. plan döneminin 4 yılına göre ulusal gelir 323 milyar ruble, sanayi ürünü ise 600 milyar ruble artmıştı. Halk ekonomisine dört yılda yapılan sermaye yatırımları 500 milyar rubleyi aşıyordu. Temel üretim fonlarının ise 1979 yılı sonuna kadar trilyon rubleyi aşacağı kaydediliyordu.

Emperyalizmin çözümsüzlüğü bir kördüğüm haline gelirken, sosyalizm tüm başarılarını halkın yaratıcı gücü ve katkısıyla kazanıyor. Emperyalist ülkelerde işsizlik grafikleri koordinatlara sığmaz hale gelirken, sosyalist ülke insanları her geçen gün daha yüksek bir yaşam düzeyine,daha iyi yaşama koşullarına kavuşuyorlar. SBKP MK Genel Sekreteri Brejnev Merkez Komitesi Plenumunda açıkladığı rakamlar bunun çarpıcı kanıtları. Buna göre Parti'nin tarım politikasının hedeflenen rakamlara ulaşması sonucu, sovyet çiftlikleri son dört yıl içinde 1,5 milyon traktör, 426 bin tahıl toplama aracı, 1 milyondan fazla kamyon, 317 milyon ton mineral gübre, 7 milyar rubleyi aşan miktarda hayvancılık ve yem üretimi için makine elde etti.

Dört yılda 423 milyon metrekarelik konut yapıldığını açıklayan Brejnev, çok sayıda çocuk yuvası, okul, hastane, kulüp ve kütüphanenin yapımının gerçekleştirildiğini de açıkladı. Brejnev konuşmasında 1980 yılına değinerek, bu yılı halk ekonomisinin görevlerinin yerine getirilmesi ve komünizmin maddi teknik temelinin kurulması yolunda bir temel olarak gördüklerini söyledi.

Kapitalizmin çözümsüzlüğü ve bunalımı rakamlarla ortada. Sosyalizmin başarı düzeyi ve sınıfsız toplumun kurulması yolunda insanlara mutluluk getiren lierlemesi de ortada. Kapitalizm yıkılış sürecini yaşıyor, sosyalizm yükselme sürecini. Her ikisi de kendi yollarında ilerliyor. Biri çöküşe doğru, biri belirlenen amaca doğru. Ama sosyalizm, kapitalizmin çözümsüzlüğünü kanıtlayarak ilerliyor yolunda.

• nail serikoğlu

Bulgar ozanı Vaptsarov'un 70. doğum yılı

Şarkıdan daha güzel bir yaşam

Georgi OGNANOV
Bulgaristan Yazarlar Birliği Üyesi/
Eleştirmen

1909 yılında doğan ve 1942 yılında faşistler tarafından kurşuna dizilen büyük Bulgar ozanı Nikola Vaptsarov'un 70. doğum yılı nedeniyle geçen hafta ilk bölümünü yayınladığımız yazının diğer bölümünü bu sayımızda yayınlıyoruz.

Vaptsarov'un şiirinin özellikleri, yeni, demokratik, devrimci ve insanlara açılan bir şiirin ilkelerini oluşturur. Vaptsarov'un şiiriyle, Bulgar şiirinde gerçekliğe yepyeni bir yaklaşım kazandırıldı. Gerçekliğe yaklaşım sorunu birçok defa irdelenmiştir Bulgaristan'da. Fakat her defasında, şiirdeki yanılgıların ve aldanışların, yaşama, önceden hazırlanmış şemalar gereğince algılamadan, düşünce yoluyla belirlenmiş kötülük ve iyilik kavramlarından, yalan ve gerçek reçetelerinden, insan ve yaşamı kousunda önceden saptanmış modellerden kaynaklandığı ileri sürülmekteydi. Nikola Vaptsarov, tamamen başka bir yol izledi sanatsal uğraşısında. Olaylara katıldı, halkın yazgısını paylaştı, güçlükler ve sorunlarla yüzyüze geldi, yaşamın çelişkilerini açıklayıp irdeledi, önce her sorunu yaşadı, sonra oturup dizelerine döktü duygu ve düşüncelerini. Birbiri ardından şiirler yazmadı. Yazdıklarını yayımlamakta acele etmedi. Bu kötü yaşama koşulları, zaman yetersizliği ya da sansür sakıncalarından kaynaklanan bir durum değildi elbette. Tek izahı vardı bunun: Vaptsarov'un şiirleri, hergün yazılan şiirler türünden değildi.

Nikola Vaptsarov ardında bıraktığı yirmi-otuz kadar şiirinde insan ruhunun her telline dokunmayı, halkın gelişme yollarından kişinin geçim derdine değin, kişisel kıvancı ve acılarının içdökümünden bir babanın evlatları üzerine titremesine değin, doğanın güzellikleri karşısındaki coşkudan, burjuva sanatının bayağılıklarına değin, aşk tutkusundan ayrılık ve ölüm sezgisine değin, insanın her duygu ve yaşantısına dokunmayı başardı. Fakat bu duygu ve yaşantıların her biri bir ana konuda, Bulgaristan konusunda düğümlenmekteydi. Bu, Bulgar ulusal ozanlarının belirgin bir çizgisidir.

Nikola Vaptsarov, Bulgaristan'ı canıyla, kanıyla sefiyordu. Onun için, annesinin şefkatinde, okula götüren patikalarda, alfabe ve okuma kitabında, ayaklanma ve devrim öykülerinde, insanlık kültürüne verdiği katkıda, adalet, güzellik ve uyum coşkularında, acı ve çilelerinde, tinsel boyutlarında, konuştuğu dilde Bulgaristan sevgisi vardı. Söylediği her sözde, söyleyemediği sözlerde, nefesinde, nabzında, onu yaratan her şeyde, yaşadığı her anda, düşünceleri ve düşlerinde Bulgaristan vardı.

Ozan, yağmalanan, satılan, ezilen, çiğnenen, fakat gene de uzlaşmaz, yiğit, çıkar gözetmez ve emekçi kalan Bulgaristan'a adadı kendini büsbütün. Ve katiller tüfeklerini doldurup göğsünü nişan almazdan önce, yine ona seslendi son sözleriyle:

İdam mangası, ve sonra kurtlar...
Anlaşılmayacak bir şek yok bunda.
Ama birlikte olacağı yine fırtınada
Halkım, seni öylesine sevdik.

Büyük bir ruhsal dengenin simgesi bu! Büyük bir iç huzurun simgesi! Ozan, geri dönüşlerin olanaksız olduğu uçurum kenarındayken, korku ve dehşet içinde çırpınmıyor. Ölümüne birkaç saat kala geçtiği yolun bilançosunu yapıyor ozan. Hem de geçtiği yolu yadsımak için değil, doğruluğunu bir kere daha gerçeklemek için. Bu, ozanın inancının gücünden kaynaklanan bir olgudur. Bu, tüm dönüşümlere karşın yaşamın *"şarkıdan daha güzel/ bir bahar gününden daha güzel"* olacağına sonsuz inancın simgesidir. Böyle bir sonda, ozan ve halkın, yarın bir bütün olmaması olanaksızdır. Yalnız umut ve inançlarında dize gelmemiş gerçek yiğitler ölebilir böyle!

Nikola Vaptsarov, yine "Kavga" şiirinde ateşli bir insansever olduğunu gösterdi. Kalbi, büyük ve küçük sorunları, kişisel ve toplumsal sorunları, ahlaki ve sosyal sorunları, ulusal ve uluslararası sorunları aynı duygulanımla yaşadı. Ozan olguları önemsiz ve önemli, geçici ve sonrasız şeklinde değil, sezilmiş, paylaşılmış, yaşanmış ve insanla ilgisi olmadıkları için onu da ilgilendirmeyen olgular şeklinde algıladı. Hatta en yetkin estetik tartılar bile, ozanın, Paris'teki çocuğun, Teksas'taki işçinin, Cezayir'deki liman işçisinin, "aralıksız öksüren" ve "her gece oniki saat kömür aktaran" Sofya'daki ateşçinin durumundan duyduğu acıyı, "Famagusta üzerindeki iri iri yıldızlardan" esin alan coşkusundan ayırt edemez.

Sorun, Nikola Vaptsarov'un yapıtlarında andığı coğrafi yer adlarında düğümlenlyor elbette. Birçok başka Bulgar ozanı da yaratıcılığında bu çizgiyi izledi. Çünkü her biri, baskı altında tutulan halklar ve sınıflarla dayanışma içinde olmaları, onların yanında olmaları gereğinin bilincindeydi. Sorun, şiirin baskı altında tutulan halk ve sınıflara yakınlığının ölçüsü ve boyutlarındadır. Şiirin, yalnız şiir kurallarına göre yazılmış, uyaklı ve ölçülü bir duygu paylaşımı değil, dilden dile, insandan insana ulaşarak, aralıksız tinsel patlamalardan geçerek, bizi yiğitlik ve özverilliğe esinleyen bir içsel duygulanım olmasındadır.

Herşeye arşın, Bulgaristan gibi küçük bir ülkede, bu denli güçlü mekan duygusuna sahip bir ozanın yetişmesi hayret uyandırıcı bir olgudur. Nikola Vaptsarov'un sanata yaklaşım açısı tüm ülkeleri ve halkları, yeryüzündeki tüm insanları kapsamına aldı. Nikolay Vaptsarov bu yaklaşım açısından insanlığı bölünmüş, darmadağın, çelişkiler ve çatışmalar içinde bocalarken gördü. İnsanlığın bu durumu, ozana sonsuz bir acı kaynağı oldu. Kısa ömrü boyunca insanlığın birliği biçimini aradı. Nikola Vaptsarov bu birliği, yepyeni bir dünya ülküsünde, adalet ve özgürlüğün egemen olacağı, elbirliğiyle çalışılacağı bir dünyada, bilim ve tekniğin, güneş ve aydınlığın dünyasıda, barış ve anlaşmanın dünyasında sağduyu ve soyluluğun dünyasında kültür ve tinsel değerlerin alabildiğine gelişip serpilmesinin dünyasında, her insanın öz kişiliğini tam değerli ve her yönlüce geliştirebileceği, sözün tam anlamında bir kurucu ve yaratıcı olarak gerçekleşebileceği bir dünyada gördü.

Bugün artık Vaptsarov inancı olarak bilinen bu inanç işte böyle yanmaktaydı. Dünyanın dört bir bucağına esinleyici kıvılcımlarını saçan bu inanca işleyecek kurşun, bugün de bulunmuş değildir. Fakat romantizm esintileri ve tutkuları ne denli güçlü olsa da, Nikola Vaptsarov, gerçekçi bir ozan olarak göklerde dolaşamazdı. İnancının gözle görülür çizgilerini ya da ilk belirtilerini varolan gerçeklikte açıklamalıydı. Ve ozan bunu, sosyalist toplumda, Sovyet ülkesi örneğinde açıkladı. Ozan, dizelerinde sanatsal sima ve okurlarını etkileme aracı olarak yararlanmak için, Sovyet ülkesindeki yaşamı, olayları, Sovyet insanlarının her yiğitliğini günü gününe izledi.

Nikola Vaptsarov'un şiirlerinde İspanya halkının mücadelesi de yer buldu. İspanya halkının faşizme karşı mücadelesine adadığı şiirlerini "Bir Ülkeden Şarkılar" başlığı altında topladı. Bunlar, İspanyol coşkusu, İspanyol ritmi, İspanyolların ölüm ve dirilişin kaçınılmazlığına inancıyla, bir İspanyol antifaşisti tarafından yazılmış dizelerdir sanki... Bir İspanyol kadını mektubuna şu sözlerle giriyor, ozanın "Mektup" başlıklı şiirinde:

Anne,
Fernandes vuruldu.
Fernandes
artık ölü.
Fernandes
artık,
Madrit kapıları önlerinde
gömülü...

Yalnız İspanya'da değil, fakat tüm dünyadaki olaylar da Nikola Vaptsarov'un ülküsüyle çakışan yollarda gelişti.

Vaptsarov her gerçek ozan gibi, olayları önceden gördü, önceden bildirdi. Kalbi, onun dünyayı tanıma, öğrenme ve olayları sezinlemede yararlandığı tek araçtı. İyilikle dolu, dürüst bir kalbi vardı ozanın. Ve bu kalb, o denli duygusaldı ki, yeni eylemlere ve gerçeklikte değişikliklere yol açabilecek her kıpırtıyı önceden sezebiliyordu. Ozan böylece, sonrasızlığa değin sanatsal değerini koruyacak olan gerçekler açıkladı.

Kültür politikasında MHP/lileşme

14 Ekim seçimlerinin hemen ardından kayıtsız-koşulsuz destek teraneleriyle işbaşına getirilen AP azınlık hükümetinin MHP'ye hangi ödünleri verdiği yapılan uygulamalarla kısa zamanda ortaya çıktı. MHP'li faşist kadrolar ilk günlerden başlayarak Milli Eğitim, Gençlik-Spor ve Kültür Bakanlıklarını işgale başladılar.

Kültürü, ne idüğü belirsiz bir "millilik" kalıbına sokmak üzere ilk iş olarak, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü Gürer Aykal "Ferhat ile Şirin" balesinin afişinden Nazım Hikmet'in adını sildirmediği için görevden alındı.

Geçmiş MC hükümetlerinin "milli" müsteşarı Emin Bilgiç, kararnamesi imzalanmadan müsteşarlık koltuğuna oturdu ve "icraatlarına" başladı; Önce "memleketin temelini dinamitleyen kitapları" alelacele depolara kaldırttı, baskıda olanların basım işlemlerini durdurdu; basılanlar da daha mürekkepleri kurumadan depoları boyladılar. Bakanlığın duvarlarını süsleyen tabloların yerine "Türklerin Avrupa'ya Geçişi", "Türk Bayrağının Doğuşu" gibi "milli tablolar" asıldı. Ve böylece sıra "tiyatro yoluyla düzen değiştirmeye kalkışanlar"a ders vermeye geldi.

Herhangi bir neden göstermeye gerek duyulmadan Devlet Tiyatroları Edebi Kurul Üyeleri, Vedat Günyol, Sevda Şener ve Cevat Çapan görevlerinden alındı ve yerlerine, seçeceği oyunlarla tiyatroları iki-üç sıra seyirciye oynatma ve mahküm etme yeteneğinde, azminde ve gücünde olan (ve elbette milli görüşten yana) Mehmet Kaplan, Tarık Buğra ve Ahmet Muhip Dranas'tan oluşan üçlü göreve getirildi.

Bütün bilgiçliğini kitap toplatma, oyun yasaklama ve kıyım konularındaki uzmanlığına borçlu olan Emin Bilgiç'in 20 yıllık Gökçer saltanatını Devlet Tiyatroları çalışanlarının desteğiyle yıkan Ergin Orbey'e ve tiyatro bünyesindeki ilerici kişilere tahammül edemeyeceği de belliydi. Danıştay yolu açık olmamak üzere bir kulp bulunursa Orbey'in görevinden alınacağı söylentileri dolaşmaya başladı ve haber gazetelerde yer aldı.

Hergün gazetesi de bu vesileyle Orbey ve sanat hakkında "yapıcı neşriyatına"girişti.

Bu haberlerin bakanlık tarafından tekzip edilmediğini gören ve günlük politikaların aleti olmayı sanat ve insanlık onurlarına yakıştıramayan Devlet Tiyatroları çalışanları bir imza kampanyası başlattılar ve toplanan 770 imza Cumhurbaşkanlığına, Başbakanlığa ve Kültür Bakanlığına gönderildi.

Çalışanların bu haklı tepkisine destek olmak üzere seyirci kitlesinden gelen imza kampanyası talebi de, sanat alanında baskıyı reddedenlerce başlatıldı. Bir çok sendika, dernek ve kuruluşlar haklı protestolarıyla Devlet Tiyatrolarında tezgahlanan baskı girişimlerini kınadılar.

Bu arada "Ferhat ile Şirin" oyununun Genel Müdür Vekili MHP yanlısı İsmet Kurt tarafından kaldırılması üzerine, Devlet Opera ve Balesi çalışanları, diğer girişimlerinin yanı sıra "Carmina Burana" adlı bale yapıtına katılmama kararı aldılar. Genel Müdür vekili İsmet Kurt, çalışanların bu kararlı tepkileri üzerine görevinden istifa etmek zorunda kaldı.

Bilgiç'in marifetleri elbet bu kadarla bitmeyecek ve tüm memur kesimine layık görülen baskı, kıyım ve zulüm Devlet Tiyatroları çalışanlarını da hedef alacaktır. Ne nedenle sorun hiç bir zaman Genel Müdür Ergin Orbey'in görevden alınıp alınmaması sorunu değildir. Ne Devlet Tiyatroları çalışanları, ne de tepki gösteren diğer kurum ve kişiler kendilerini bu sınıra hapsetmemelidirler.

"Ferhat ile Şirin"

Nazım Hikmet'e saldırı

Kültür Bakanı Tevfik Koraltan kültür ve sanata hücuma geçti. İlk iş olarak da genel müdürlüğe "karpuz seçer" gibi bir genel müdür seçti.

Basında da yer aldığı üzere Koraltan Opera ve Bale Genel Müdürlüğü'nü "gerici ve Nazım Hikmet düşmanı olma"koşuluyla ihaleye çıkardı. Koraltan'ın görevden aldığı Gürer Aykal'dan boşalan koltuk için tek koşul konuldu: o da Nazım Hikmet'in yazdığı "Ferhat ile Şirin" balesini yasaklamak. Bu "koşullu ihale" sonunda MHP yanlısı İsmet Kurt'a kaldı.

Ancak İsmet Kurt ve Kültür Bakanı'nın Nazım Hikmet'e saldırı planı umulan sonucu vermedi. Bu oyun başta kurum sanatçıları ve çalışanları olmak üzere ilerici kamuoyunca boşa çıkarıldı.

Kamuoyu ve basında balenin kaldırılmasına geniş tepki gösterilince planın ikinci aşamasına geçildi. İsmet Kurt bir hafta içinde görevinden istifa ettirildi. Nasıl olsa oyun yasaklanmış, Kurt'un "işlevi" sona ermişti; sıkılmış limon artık çöpe atılabilirdi.

Koraltan da, yardakçıları da sinsi hesaplarının boşa çıktığını ve ilerici güçler ve aydın kamuoyu önünde ne denli yalnız ve gülünç duruma düştüklerini görmeye başladılar. Biz bu arada "piyon" görevini yerine getiren Kurt.un, istifasını açıklarken gazetecilerin soruları karşısında düştüğü gülünç ve "acıklı" duruma değinmek istiyoruz.

İsmet Kurt "artistik hareketlerle" adı geçen baleyi yetersiz gördüğünü eser üzerinde daha fazla çalışılması gerektiği kanısına vardığı için oyunu ertelediğini, bunun "yasaklama" anlamına gelmeyeceğini söyledi!

Bu gerekçe üzerine bir gazeteci Genel Müdür'e yasakladığı balenin provolarını, özellikle de son provasını izleyip izlemediğini sorunca Kurt, "hayır izleyemedim" sözünü ağzından kaçırıverdi.

"İzlemediğiniz, görmediğiniz oyunu nasıl yetersiz bulup erteleyebiliyorsunuz?" sorusuna ise "Öyle duydum, vicdanen o kanaate vardım" gibi çocukça bir yanıt verdi.

Böylesi bir yanıtla kimseyi kandıramayacağını anlayınca da eskimiş bir yalana başvurdu: 'Ee efendim bomba ihbarları yapıldı, ortam gerginleşti..." gibi sözleri ağzında gevelemekten başka çıkar yol bulamadı.

Çocuklar babalarıyla onur duymak isterler. Oysa İsmet Kurt'un evindeki sohbetlerde bunun tersine tanık olunuyor. Televizyonda şampuan reklamlarıyla büyük sermayenin "tüketimi kamçılama" propagandasına "değerli" katkılarını katan kızı, babasına 'Ferhat ile Şirin'i yasaklaman üzerine sokağa bile rahatça çıkamıyorum, herkes bundan bahsediyor" gibi sözlerle çevresindeki tepkileri dile getiriyor...

Yeni tiyatro mevsimine girerken

"MİYATRO" YA DA DEJENERE SINIF

SEZAİ BABAKUŞ

Kimi politikacılar vardır, yıllarca aynı şeyleri ağzında geveleyen. Kimi köşe yazarları vardır, gazetelerde yıllardır aynı şeyleri yazan. Ve kimi sanatçılar vardır hep aynı şeyleri yineleyen. Bu insanlar kendilerini hiç yenilemezler. Zaten isteseler de yenileyemezler. Çünkü bunlar toplumdan ve insanlardan uzaktırlar. Topulumun gelişmesini görmezler, göremezler.

İstanbul'da yeni tiyatro mevsimi ile birlikte birçok topluluk perdelerini açtı. Bazıları ise daha perdelerini açamadı. Burjuva toplumlarında ödeneksiz tiyotroların durumu hep böyledir. Kimi açar perdesini, kimi açamaz. Ama Türkiye'de bu tiyatroların durumu daha bir başka gözüküyor: Elle tutulur bir yapıt, bir ürün vermeye çalışan tiyatrolar hep açamaz perdelerinil Veya açarlar perdelerini de bir müddet sonra kapatmak zorunda kalırlar. Nedeni çok basit: Bu topluluklar örgütlü değillerdir ve daha da önemlisi içinde yaşadıkları düzenin "nimetlerinden" faydalanmasını bilmezler. Bu yüzden de salon kirasıydı, rüsum vergisiydi... bir müddet sonra yazgıları çıkar ortaya: Çalışamaz hale gelmek.

Bu yeni sezonda İstanbul duvarları renk renk afişlerle, ilanlarla süslendi: "Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu – İsteyenin Bir Yüzü Kara, Vermeyen Zenci", "Nejat Uygur Tiyatrosu – Alo Orası Tımarhane mi?", "Miyatro (Vatandaş Tiyatrosu) – Vatan veya Memleket" ve başkaları. Bunlar sabah-akşam aynı şeyleri yineleyen "sanatçılar"dan oluşan tiyatrolar. Gelgelelim fena da iş yapmazlar.

Geçenlerde bunlardan Miyatro'ya, "Vatan veya Memleket" oyununa gittim. Meğer tiyatro ne imiş? Oyundan çıktıktan sonra düşündüm: Ne gereği var "Ana" oyununu oynamanın, ne gereği var "Bitmeyen Kavga"yı oynamanın? Ne gereği var bunlar gibi tiyatro yapıtlarının? İstanbul'da "bütün tiyatro seyircileri", "tiyatro anlayanları", "gerçek sanatın ne olduğunu bilenler", Miyatro'daydı. Kiminin vizon kürkü vardı, kimi piyasada ne kadar boya varsa sürünmüştü Kiminin de kucağında cici elbiseler giydirilmiş cins finoları. Bu tiyatrodan anlayan, bu sanatseven insanlar salonu tıklım tıklım doldurmuştu.

Ve yıllanmış "sanatçı" Müjdat Gezen, gene yıllanmış "sanatçı" arkadaşlarıyla gerçek bir "sanat" icra etmeye koyuldular. Büyük sanatlarına başlamadan da neden adlarının Miyatro (Vatandaş Tiyatrosu) olduğunu açıkladılar. Bu açıklamalar içinde, vatandaşın artan günlük sorunları, hayat pahalılığı, kuyruklar vs. konuları işledikleri için kendilerine bu adı, Vatandaş Tiyatrosu adını koyduklarını belirttiler. Sıraladığım özellikteki "vatandaşlar" bu sunuş konuşmasını dinledikten sonra her ne hikmetse uzun uzun alkış tuttular ve oyunu izlemeye koyuldular.

Bizim kahramanlarımız oyunu küfürle açtılar, müstehcen konuşmalarla devam ettiler, ahlak dışı espri ve el kol işaretleriyle bitirdiler. Her küfürde coşkulu ve istekli alkışlar, her el sıvazlamada kendilerini bravo çığlıklarıyla yıpratan seyirciler! Meğer vatandaşlarımızın sorununun büyük kısmı küfür, bir kısmı da el kol işaretiymiş. Bu vatandaşlar günlük yaşamlarında bol bol küfür işitmiyormuş. Bundan büyük sorun olur mu? Ve bunları dile getiren bir "sanat" yapıtından gayrı daha büyük bir sanat olur mu?

Yanımda oturan arkadaşlar dizginlemeseydi ben de kalkıp "sizin gibi sanatçının ve de sizin gibi seyircinin..." diye basacaktım küfürü. Neyse ki kendimi tutmuşum; yoksa ben onu söyler söylemez bu çılgın "vatandaşlar" herhalde beni alkış ve bravo sesleriyle "en büyük sanatçı" ilan edeceklerdi.

Dedim ya, meğer sanat neymiş? Siz AST oyuncuları, siz Dostlar Tiyatrosu çalışanları, siz garajlarda, kahve köşelerinde tiyatro oynamaya, sanat üretmeye çabalayanlar!

Boşuna uğraşıyorsunuz! Hiç sizin oyunlarınıza bu sanat izleyicileri geliyor mu? Ne önemi var demeyin. Gerçek sanattan anlayan ve onu değerlendirebilen insanlar bunlardır. Ne önemi var sızın oyunlarınızı izlemeye gelen işçi ve emekçilerin? Onlar sanattan anlıyorlar mı?...

Demokratik haklar kullanılacaktır

Önceki hafta 7 Aralık Cuma günü faşist cinayet örgütleri tarafından katledilen Prof. Cavit Orhan Tütengil'in cenaze töreni, başından sonuna dek tam bir "yasal" terör gösterisi halinde geçti... Prof. Cavit Orhan Tütengil için İstanbul Üniversitesi yerine Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından düzenlenen tören, daha başından çok büyük olaylar çıkacağı varsayılarak alınan olağanüstü güvenlik önlemleri ile başladı.

Üniversite Merkez Binası, Karaköy, Eminönü, Beyazıt, Beşiktaş, Taksim, Osmanbey, Şişli, Zincirlikuyu ve kentin diğer önemli meydan ve bölgeleri erken saatlerden itibaren zırhlı araçlar ve askeri birlikler tarafından kuşatılmıştı.

Alınan önlemler adeta 1979 1 Mayıs'ında alınanların bir benzeriydi. Sanki yer yer kentin bazı kesimlerinde sokağa çıkma yasağı vardı. Özellikle Şişli, Osmanbey çevresinde hiç kimse evinden dışarı çıkmaya cesaret edemedi. Nişantaşı'nda Şişli Çocuk Hastanesi'ne gitmek isteyen bir araç sürücüsüne bir güvenlik görevlisi, "oraya gideceğinize ilk yardıma gidin" diye yanıt veriyordu. Şişli yolunda kurulan barikatları aşmak olanaksızdı...

SÜNGÜLERİN GÖLGESİNDE CENAZE TÖRENİ

İstanbul Üniversitesi merkez binasındaki törene, sıkı güvenlik önlemleri nedeniyle çok az sayıda kişi katılabildi. Törene katılan öğretim üye ve yardımcılarının sayısı 40 - 50 kadardı. Salonda bulunan 250 - 300 kişinin geri kalanını ise Tütengil'in yakınları, çeşitli kuruluşların temsilcileri, İktisat Fakültesi öğrencileri, basın ve TRT görevlileri oluşturuyordu.

Üniversite'deki törenin sonunda öğrencilerin "Kahrolsun faşizm", "Bilime kalkan faşist eller kırılacak" biçimindeki sloganları Sıkıyönetim görevlilerinin nedense büyük tepkisiyle karşılaştı. Törene katılan az sayıda kişi, çevrelerinin süngülü askerlerle sarıldığını dehşetle gördüler.

Şişli Camii'nin çevresi de olağanüstü bir askeri kordon altına alınmıştı. Binlerce asker, zırhlı araçlar, panzerler, havada uçan helikopterler, koşuşan yüksek rütbeli subaylar, ellerinde ikişer tane telsizle yüzlerce görevli... Karşılarında ise, Prof. Cavit Orhan Tütengil'e karşı son insancıl görevlerini yerine getirmek isteyen ailesi, yakınları, öğretim üyeleri...

Tütengil'in cenazesi eller üzerinde arabaya taşındıktan sonra, cenaze törenini bir güç gösterisine dönüştürmek isteyenler, sayıları 60 - 70'i geçmeyen Tütengil'in ailesinin, yakınlarının, öğretim üyelerinin, basın ve TRT görevlilerinin üzerine yürüdüler. "Dağıtın" emrini alan mavi bereliler ve askeri inzibatlar, kendilerine verilen emri acımasızca yerine getirdiler. Tütengil'in eşi, kızı ve yakınları ile öğretim üyeleri, gazeteciler ayaklar altına alındılar. TRT görevlisi yazar Ümit Kaftancıoğlu belline yediği çok sert bir dipçik darbesiyle yere yıkıldı. Yerde kıvranan Kaftancıoğlu'na yardıma koşanlar yine dipçiklere hedef oldular. Durumu gören bir yetkili, askerlerin duyamıyacağı bir sesle, "Vurmayın" dediyse de dipçik saldırısı çocuk-yaşlı demeden sürdürüldü. Bu arada, yazar Türker Acaroğlu saldırı sırasında kalp krizi geçirdi...

CHP Genel Sekreter Yardımcısı Altan Öymen, İstanbul Belediye Başkanı Aytekin Kotil, İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın ve daha birçok kişinin gözleri önünde sürdü bu saldırılar. Herkes, olay çıkması kesinlikle olanaksız olan bir cenaze töreninin nasıl bir terör gösterisine dönüştüğünü gördü. Ne dipçik, ne tekme, ne yumruk ne de başka bir şey bu kadar gerçek değildi... Bu olaylar İstanbul'da anti-faşist bir insanın faşistler tarafından katledilmesi üzerine düzenlenen cenaze töreninin, anti-faşist bir gösteriye dönüşmesine tahammül edemeyenler tarafından mı planlanmıştı?...

"KİTLE HAREKETLERİ GELİŞİP GÜÇLENECEKTİR"

Prof. Cavit Orhan Tütengil'in cenaze törenine düzenlenen olaylar, birçok kuruluş ve kişi tarafından protesto edildi. Türkiye İşçi Partisi de yaptığı bir açıklamaya, halk, öğretim üyeleri ve gazeteciler üzerinde yaratılan terörü kınadı. TİP Basın Bürosu Sekreteri Gündüz Mutluay tarafından yapılan açıklamada şu görüşlere yer verildi :

"Faşizmin katlettiği Prof. Tütengil'in cenazesinin kaldırılması sırasında yaratılan terör, MHP ve MSP destekli AP iktidarının demokratik hak ve özgürlüklere karşı tutumunun bir göstergesidir.

"Birbiri ardına sosyalistler, ilerici bilim adamları, aydınlar öldürülürken kılıçlarını kıpırdatmayanlar; faşist cinayet şebekelerini ortaya çıkarmak şöyle dursun yakalanan katilleri ellerinden kaçıranlar dün Prof. Tütengil'e son görevlerini yapmak üzere toplanan halka karşı biçbir yasal gerekçeyle izah edilemeyecek bir terör uyguladılar. Faşistlerin serbestçe düzenledikleri cenaze töreni ilericilere yasaklandı.

"Demirel iktidarının amacı açıktır : Yeni baskı yasalarına, demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanması ve ortadan kaldırılmasına karşı demokratik toplumsal muhalefetin direnişi daha başından susturulmak, boğulmak istenmektedir.

"Meclislerdeki gerici-faşist çoğunluğa rağmen emperyalizm ve tekelci büyük sermaye her istediğini yapamayacaktır. Bilimsel sosyalistler, demokratlar, ilericiler örgütlü birleşik mücadelede hızla yol almaktadırlar. Bu güç faşizme geçit vermeyecektir. Kitle hareketleri gelişip, güçlenecek; Demirel ve destekçilerinin de heveslerini kursaklarında bırakacaktır."

Gündüz Mutluay, TGS Genel Başkanı Oktay Kurtböke'ye gönderdiği bir telgrafta da, gazetecilerin görev yapmasının engellenmesini ve saldırıya uğramasını kınadı. Telgraf aynen şöyleydi :

"Dün Prof. Tütengil'in cenazesinin kaldırılması sırasında halka, öğretim üyelerine ve gençlere karşı girişilen terör görev yapmakta olan basın mensuplarına da yönelmiştir.

"Halkın demokratik bir hakkını kullanmasına karşı girişilen terörün olduğu gibi, gazetecilere yöneltilen saldırıların da hiçbir yasal dayanağı yoktur, olamaz.

"Olayları üzüntü ve öfkeyle yaşadık. Yaralanan, tartaklanan üyelerinize geçmiş olsun dileklerimizi iletir, saldırıyı bir kez daha protesto ederiz."

Yasal terör Adana'da tırmanıyor

Adana'da "yasal" terör, Yürüyüş'ün geçen haftaki sayısında yer alan, "Yasal Terörün Merkezi Adana" başlıklı yazının boyutlarını aştı. Adı geçen yazıdan anlatılan, Tekel Sigara Fabrikası'nda, Yapı Meslek Lisesi'nde ve ilericilerin oturduğu birkaç mahallede sürdürülen operasyonlar tüm ilerici mahalle ve fabrikaları da içine alarak daha üst düzeyde sürdürüldü. Geçtiğimiz günlerde Akbank'ın 7 şubesinde patlayan bombaların ardından, çok sayıda ilerici, demokrat kişi özel timlerin seri baskınları sonucu evlerinden ve yollardan alınarak karakollara götürüldü, çeşitli baskı ve işkencelere tabi tutuldu. On gün önce 25 işçinin gözaltına alındığı Tekel Sigara Fabrikası'ndan bu hafta da 11 işçi gözaltına alındı. Yine aynı günlerde Adana'nın en büyük fabrikalarından olan, SABANCI Holding'e ait BOSSA fabrikasında çalışan 70'in üzerinde işçi hiçbir gerekçe gösterilmeksizin gözaltına alındı.

5 Aralık 1979 günü saat 24.00 sıralarında TİP Adana İl Sekreteri'nin evine Akrep'li, G-3'lü, M-1'li 20'nin üzerinde polis ve asker komando, başlarında polis sefleri ve rütbeli subaylarıyla baskın yaptılar. İl Sekreteri Hacı Ali Işık kendisinin Parti Sekreteri ve Avukat olduğunu, yasal prosedürü hatırlatmasına rağmen küfürle birlikte tartaklanmış, evi didik didik aranmış, evde misafir olarak kalan TİP üyesi Serol Aysan ve tüm kitap ve dergilerle birlikte (klasik romanlardan şiir kitaplarına, Van-Gogh ve Picasso'nun tablolarının taklitlerine kadar) mahaldeki yetkili karakola götürülmeden başka bir karakola götürülmüşlerdir. Daha sonra başka bir semtteki bir kahvede yapılan aramalar sonucu aynı gerekçe ile (yasak yayın bulundurmak!) Erol Çiçek adlı başka bir TİP üyesi de aynı karakola getirilmiş ve özellikle Serol Aysan ve Erol Çiçek'e çeşitli kahve taramaları ve adam öldürdüklerini kabul etmeleri için işkence yapılmıştır. TİP üyeleri ve İl Sekreteri sabaha kadar manevi baskı altında tutulmuş, çeşitli hakaret ve sövmelere maruz kalmıştır. Gerek evde, gerekse karakolda tutulan tutanağın altının İl Sekreteri tarafından imzalanmayışı yetkilileri çileden çıkarmış, evde annesi ve kızkardeşinin önünde ve karakolda ağır saldırılara uğratılmıştır. İl Sekreteri ve Partililer 6 Aralık 1979 günü sabah 8.30 sıralarında kitaplarla birlikte asıl yetkili mahal karakoluna götürülmüşler, 7 Aralık 1979 akşamına kadar bu karakolda tutulmuşlardır. Bu karakolda gece nöbetçi amiri tarafından İl Sekreteri tahrik edilmek istenmiş, çeşitli bakaretlere maruz kalmıştır. Aynı günün akşamı Adana Barosu'nun araya girmesiyle Askeri Savcılık İl Sekreteri ve iki TİP üyesini serbest bırakmıştır. Bazı yayınlara ise çeşitli mahkemeler tarafından yasaklandığı gerekçesiyle el konulmuştur. Böylelikle avukatlar hakkında tahkikatın, büro ve evinin aranmasının ancak savcılar tarafından yapılacağı hakkındaki yasal ilke de çiğnenmiş bulunmaktadır. Yine Askeri Yargıtay'ın dört ay önce vermiş olduğu bir kararla belirtilen "evinde, üzerinde ya da bürosunda bulundurulan kitapların mülkiyet haklarından olduğu," ve yasak yayın kapsamına girmeyeceği kararı da çiğnenmiş bulunmaktadır. Bu ülkeler kolluk kuvvetleri tarafından Adana'da sürekli ihlal edilmektedir.

Yine 7 Aralık 1979 gecesi Adana'nın çeşitli semtlerinde yapılan seri "operasyonlar" sonucu, evine yapılan baskında TİP üyesi Leyla Yılmaz, "yasak yayın bulundurmak" gerekçesiyle gözaltına alınmıştır. Leyla Yılmaz halen gözaltında bulunmaktadır.

Bu gelişmeler üzerine, TİP Adana İl Başkanlığı basına yaptığı bir açıklamayla, antidemokratik baskı uygulamalarını protesto etti. Yapılan açıklamada şu görüşlere yer verildi :

"Partimiz İl Sekreteri Av. H. Ali Işık, evi 5.12.1979 gecesi basılarak didik didik aranmış ve partili arkadaşımız Serol Aysan'la birlikte götürülerek göz altına alınmıştır. Ayrıca Barkal semtinde yapılan bir aramada partili arkadaşımız Erol Çiçek götürülerek göz altına alınmıştır.

"Antidemokratik olan bu uygulamalar, işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist partisi; Türkiye İşçi Partisi'ne yönelik bir saldırıdır. Yeni hükümetin kurulmasıyla birlikte partimize ve partililere yönelik saldırılar bizla artmaktadır. Demokratik hak ve özgürlüklere yönelik baskılar ve cinayetler ve yasal terör yeni hükümet döneminde büyük boyutlar kazanmıştır. Bu olay aynı zamanda Avukat olan Partimiz İl Sekreteri H. Ali Işık'ın avukat mesleğine saldırıdır.

"Sıkıyönetimin olağanüstü şartlar öne sürülerek bu tür antidemokratik uygulamalara neden gösterilemez. Gerek Partimize ve partililere, gerekse demokratik hak ve özgürlüklere yönelik her türlü baskıya antidemokratik olan tutuklama ve gözaltına alınmalara son verilmesini talep ediyoruz."